Nr. 138, september 2020

EESTI METODISTI KIRIKU AJAKIRI

KODUTEEL

KRISTLIK LOODU(S)HOID

Kandes hoolt maa eest, mis kuulub Jumalale

Indeks 78228 ISSN 1406-2291
Nr. 3 (138) september 2020 Hind 5 eurot

SELLES NUMBRIS:

JUTLUS
Kristina Lepik
Õigeksmõistetud inimesena kaduvas looduses 4

TEOLOOGIA
Ole Birch
Kliimamuutus – kuidas seda käsitleda Wesley teoloogia ja Piibli vaates 6
Hindrek Taavet Taimla
Looduse eest hoolt kandmine on Jumala idee 9

ARVAMUS
Anna Seifullina-Roos
Kristlik taimetoitlus..... 10
Mark Nelson
Meid on kutsutud olema talunikud 11

LAIAST MAAILMAST
Ühinenud Metodisti Kiriku seisukohad loodushoiu küsimuses 14
Presidendi loodushoiu teemaline sõnum kirikutele 17

TÖÖVALDKONNAD
Lea Kübar
Metomatk kaunil Põlvamaal 18
Maris Paas
Vene ja eesti noorte ühine laager 19
Ele Paju
Noortelaager Viitkal 20

KIRIKUELU
EMK suvekonverents 21
EMK aastakonverents 22
Määramised 2020–2021 23
Eesti Sõprade kohtumine 23
Heategevuslik fotonäitus 23
Raamat esimesest Eesti metodisti jutlustajast 24
Palvepartnerkogudused 24

KOGUDUSTE ELU
Marjana Luist
Saaremaa koguduste aastapäevad 25

MEIE PASTORID
Riin Pärnamets
Ele Paju kutsumuse lugu 26

AJALUGU
Peeter Häng – õpetaja, pastor, märter 30

Esikaane foto: Unsplash
Väljaandja: EMK, Narva mnt 51, 10152 Tallinn
Tel: 501 2483; e-post: koduteel@metodistikirik.ee
www.metodistikirik.ee/koduteel
Toimetaja: Marjana Luist
Toimetuse kolleegium: Robert Tšerenkov, Andres Kapp, Anneli Klausson, Rein Laaneser, Tarmo Lilleoja, Anne Saluraid, Meeli Tankler, Inna Välja
Keeletoimetaja: Inna Välja
Küljendus: Kersti Tormis

Foto: Unsplash

Lõikustänu

Mulle meeldivad värvid,
mis sügis on toonud,
tema tuumakas küpsus ja töö.
Mulle meeldivad annid,
mis Jumal on loonud -
inimlaps võta, täna ja söö.

Mulle meeldivad ploomide ümarad paled,
õunte naeratus roosakas, lai.
Kapsad tüsedad, porgandid saledad,
tomati põsele päike teind pai.

Meie tööst, Isa õnnistusest, mullast
sai põllule vili ja lauale leib.
Vihmasagarast, päikesekullast
on ikka toidetud meid.

Mulle meeldib tänulik süda,
Isa heldusest rõõmus meel.
Kiitkem Teda, kiitkem kõik Teda.
meil on rahu ja leiba on veel.

MAIRE SIMM

HOIA SILM PEAL

Eesti Metodisti Kiriku ajakiri KODUTEEL
Facebookis aadressil
http://www.facebook.com/emk.koduteel
Veebikodus aadressil
http://www.metodistikirik.ee/koduteel
Issuu keskkonnas aadressil
http://issuu.com/koduteel

Foto: Meriliis Metsamäe

Koduteele number, mida sa käes hoiad, keskendub loodushoiu teemale. Miks me kristliku ajakirjana just selle teema fookusesse võtsime? Osaliselt seetõttu, et tegemist on teemaga, mis on ühiskonnas päevakorral – sellel laineharjal on hea ja vajalik kajastada loodushoiu teema kristlikku vaatevinklit. Kuid olulisemaks põhjuseks pean seda, et loodusest kui Jumala loomingust hoolimine peaks olema meie kui kristlaste mõtteviis ja elustiil igal ajal, ka siis, kui maailm selle teemaga ei tegele.

Eesti Kirikute Nõukogu on kuulutanud käesoleva aasta loodu(s)hoiu aastaks ning EKN-i poolt korraldatud seminaril põhjendas teoloog Tauri Tõlpt loodushoiu teemaga tegelemist kristlaskonna poolt järgmiselt:

Kutse aktiivsemaks tegutsemiseks kristliku ökoloogia vallas ei ole vaid moodsa ajastu vooluga kaasa minemine. Vastupidi. Tegemist on iidse kutsega mõista seda algset ülesannet ja vastutust, mille Jumal andis maailma loomisega vanale Aadamale: hoolitseda loodu eest ja viia see pühitsusse Jumalaga. Pattulangemise tagajärjena hakkas inimene Jumala tahtest lahti öelnuna loodut oma egoistlike soovide tarbeks ekspluateerima. Loodu viimine pühitsusse Jumalaga realiseeriti alles uues Aadamas. Kristuse lunastustöös on jumalikule pääsemisele kutsutud kogu inimkond ja kogu loodu. Palves ja Kristuse osaduses kantud eluviisis muudab inimene pidevas meeleparanduses oma mõttelaadi, piirates pattulanguse tagajärjel aina kasvavat iha ja õigustust tarbida loodut ekspluateerides – et anda heaperemehelikult kogu loodu tänupalves tagasi Loojale pühitsemiseks ja kirgastamiseks.

Loodu(s)hoiu teema puhul ei ole küsimuseks üksnes see, kui pika aja jooksul laguneb kilekott ning kui kiiresti hävinevad inimtegevuse tagajärjena taime-, looma- ja linnuliigid. Lisaks loodut ekspluateerivatest mugavustest ja harjumustest ajendatud tarbimisvalikutele ja vastutusele süveneva sotsiaalse ebavõrdsuse ja tulevastele põlvedele elamiskõlbmatu maailma pärandamise eest on Jumala loodust hoolimise ja hoolimatuse teema seotud väärtushinnangute, elustiili, mõtteviisi ja suhetega Jumala ja inimese, inimese ja inimese ning inimese ja loodu vahel.

Kas meie, kristlased, oleme valmis loodu(s)hoiu osas meelt parandama? Võib ju pugeda vabanduse taha, et minust nagunii midagi ei sõltu. Maailma muutmine algab Jumalale sõnakuulelikust südamest…

„… ja siis saame tajuda ka seda, mida tähendab, et me loodame Jumalale.“ (T. Tõlpt)

MARJANA LUIST,
toimetaja

EESTI KIRIKUTE NÕUKOGU AVALDUS „ARMASTAME LOODU(S)T”

Eesti Kirikute Nõukogu on mures ökoloogilise olukorra pärast maailmas. Samas otsime võimalusi praktiliseks koostööks kristlike konfessioonidega. Ökoloogilised teemad ning ühine mure loodu olukorra pärast ühendab kristlasi aina rohkem nii mõtte- kui elulaadis.

Keskkonnasäästlik ja roheline mõtteviis on ülimalt aktuaalne. Tänu sellele pakub looduhoid häid võimalusi dialoogiks laiemalt, ka kirikukaugete inimestega.

Antud teemavaldkond on hea kokkutulemise ja koostöö võimalus ka kiriku ja teaduse vahel. Ühelt poolt vajavad kirikud Jumala kingitud loodu paremaks hoidmiseks kindlasti teadlaste abi, kellelt saada täpsemat teavet looduse tervisliku seisundi kohta ja kellega konsulteerida efektiivsete loodushoiumeetodite osas. Teisalt saavad kirikud teadlaste kõrval meelde tuletada, et puhtalt tehnoloogiaga me ökoloogilist kriisi ei lõpeta, vaja on ka inimkonna mõtteviisi ja suhtumise muutumist.

Me armastame loodu(s)t, kuna selle Loojaks on Jumal, kes on armastus ja kutsunud meidki armastama.

Me parandame meelt, kuna oleme patuste inimestena eksinud Jumala ja tema loodu vastu, kahjustades nii oma loomispärast olemist kui ka suhet Looja ja kogu looduga.

Me hoiame loodut, kuna Looja on usaldanud selle meie kätte, et me selle eest tema tahte järgi hoolt kannaksime.

Me teadvustame, et kuna Kristuses võetakse kokku kõik, mis on taevas ja maa peal, on meie missioon siin maailmas olla jumalanäoline uus loodu, kes kannab hea majapidajana hoolt kõige eest, mis kuulub algselt ja viimselt Jumalale.

Me kutsume Jeesust järgides õppima ja õpetama head loodu(s) hoidlikku eluviisi.

Vastu võetud EKNi töökoosolekul 16. juunil 2020

Õigeksmõistetud inimesena kaduvas looduses

Foto: Abby Ploom

Kirjas roomlastele räägib Paulus ühest ägamisest, kus ta kõrvutab loodu ägamist kristlase omaga: „Me ju teame, et kogu loodu ägab üheskoos sünnitusvaludes tänini; ent mitte üksnes loodu, vaid needki, kellel on Vaimu esmaand, ka meie ise ägame iseenestes, oodates lapseõigust, oma ihu lunastust.“ (Rm 8:22, 23) Ägamine on kreeka keeles *stenazomen*, mis on antud edasi kestva oleviku vormis, ehk et mõlemad ägavad praegu, seda võiks ka tõlkida: igatsema ja ootama, kuid lõpuks mõlemad ka vabastatakse „kaduvuse orjusest“ (8:21).

Seega – loodu on praegu allutatud kaduvusele (8:20), mis sai alguse Eedeni aias inimese tehtud otsusest – astuda üle Jumala käsust. Ja ometi just sellele inimesele oli Jumal andnud valitseda kalade, lindude ja loomade üle ning harida ja hoida maad. Kas peale pattulangemist muutus inimese ülesanne hoida maad?

Piibel annab sellele ise vastuse, öeldes, et Jumal ei võta inimeselt tema vastutusala ära, kuid selle kvaliteet muutub – ta ütleb, et nüüdsest käib maa hoidmisega kaasas vaev. Inimese vahekord Jumalaga sai rikutud ning see tõi kaasa teised kõrvalmõjud. Selle vahekorra taastamine saab põhiteemaks Piibli järgnevatel lehekülgedel ja tundub, et inimene ei oska loodu üle õiglaselt valitseda enne, kui tema vahekord Jumalaga ei ole taastatud algselt loodud tasemele.

Rooma kirja peatükkides 1–5 näitab Paulus, et kõik inimesed on oma suhtes Jumalaga pahuksis, kõik on patu meelevalla all ning nad vajavad hädasti lahendust patuolukorrale. Paulus ehitab oma arusaamise õigusest üles Kristusele: tõlgendades Vana Testamendi õiguse käsitlust läbi Kristuse perspektiivi, näitab ta selgelt, kuidas Jumal ise võtab initsiatiivi ja kingib Kristuse läbi inimesele õiguse, mida tal on vaja eluks Jumala ees – selge ja korras suhte.

Foto: Unsplash

Kreeka keele leksikon annab väljendile 'õigeks mõistma' (*dikaioó*) ühe seletusena „tagasi andma õiguse, mis inimesel algselt oli". Ehk: usklik on Jumala poolt õigeks mõistetud ja omandanud seeläbi õigeksmõistmise, mille tulemuseks on kõikide pattudega seotud süüdistuste kustutamine; inimene on Jumala ees õige, nii nagu Jumal algselt inimesele oli ette näinud. Teisiti öeldes: läbi Kristuse lunastustöö ja sellesse uskumise on inimene saanud Jumalale vastuvõetavaks.

Jumal kuulutab inimese õigeks juba tema usutee alguses ja mitte lõpus, millega on kõrvaldatud mitte ainult inimeste jumalakartmatus, vaid ka Jumala viha ja karistus, mis muidu järgneks igasugusele patusele hoiakule ja teole. Kui Jumal on kuulutanud inimese õigeks, siis millest tuleneb jutluse alguses mainitud ägamine?

Rm 8:18 näitab Paulus kontrasti, mis kirjeldab pinget, milles kristlane elab: „Sest minu arvates ei vääri nüüdse aja kannatused mainimist tulevase kirkuse kõrval." Selles lõigus võtab Paulus fookusesse Jumala laste tuleviku, mainides samas kannatusi, mida kristlasel tuleb praegusel ajal veel kanda. Selle kohta on kasutusel teoloogiline fraas „juba praegu, aga siiski mitte veel," ehk: Jumala riik on juba siin, aga siiski mitte veel täiel määral. Me elame kahe ajastu vahel, mistõttu on mingeid kannatusi, millest ka kristlased läbi lähevad.

Aga nüüd – kes on see õigeksmõistetud inimene, kelle vahekord Jumalaga on taastatud? Rooma seitsmenda peatüki salmides 14–25 kirjeldab Paulus inimeses olevat sisemist pinget, mis tuleneb elust kahe ajastu vahel. Ajalikult elab ta selles maailmas ja allub sureliku elu seadustele, vaimses mõttes on ta

Meile on antud kanda hoolt maa eest, mis kuulub lõpuks Jumalale.

Tundub, et inimene ei oska loodu üle õiglaselt valitseda enne, kui tema vahekord Jumalaga ei ole taastatud algselt loodud tasemele.

aga läinud surmast ellu ja elab uues elus, Kristuses. Rooma kirja kuuendast peatükist alates näitab Paulus, et kristlasel on lootust kogu selle pinge keskel. Ta toob näitena ristimise ning ütleb, et ristimine on alus, millele inimene saab toetuda, see kindlus, et patune loomus on surnud (6:3, 4a, 6, 7) ning seejärel saab ta osa Kristuse ülestõusmise väest (6:4b), sest Jumala õiguse eesmärk ongi, et inimene ei orjaks enam pattu (6:6, 7). Jällegi vaadates kreekakeelseid sõnu: „meid on ristitud" (6:3) – *ebaptisthēmen* ja „koos temaga maha maetud" – *synetaphēmen* (6:4), kreeka keeles kasutatud passiivne vorm näitab siin, et seda on teinud meie eest Jumal, samuti on see lõpule viidud tegevus. Ristimises allutab inimene end Kristusele, mida Paulus väljendab nii: „kasvanud kokku tema surma sarnasusega" (6:5). „Kasvanud kokku" kreekakeelne vaste *gegonamen* tähendab saama, tekkima, sündima, mis näitab muutust ühest seisundist teise. Kui nüüd inimene on Kristuse surmast osa saanud, siis saab talle osaks ka uus elu koos Kristusega „Kristuse ülestõusmise sarnasuses" (6:5).

Paulus tahab, et inimene mõistaks, mida tähendab olla õigeksmõistetud ja mida tähendab see uus elu Kristuses: „Nõnda arvestage ka teie endid olevat surnud patule, aga elavat Jumalale Kristuses Jeesuses" (6:11). Kreekakeelne sõna *logizesthe*, (eesti keeles arvestage) tuleb sõnast *logos*, mille üks tähendusi on 'arutluskäigu väljendus sõnade kaudu'. Religiooniloolane Marju Lepajõe annab kreeka-eesti Uue Testamendi õppesõnastikus eestikeelseks vasteks veel 'läbi mõtlema', 'arutama'. Paulus kutsub siis uskujaid – kes on Kristuses – arutama, mõtlema sellele kõigele loogilisel viisil, tegemaks järeldusi ja jõudma järeldusteni, mida tähendab olla surnud ja mida tähendab elada Jumalale – see üleskutse võiks olla ka meile täna: arvestage!

Rooma kaheksandas peatükis kirjeldab Paulus usklike seisust, öeldes, et nad on Püha Vaimu valitseva mõju all, mis annab neile kõlbelise võidu ja ihuliku ülestõusmise (s 1-11); nad on Jumala lapsed (s 12-17); Jumala päästeplaani teostumist ei suuda takistada isegi mitte kannatused (s 18-30); ükski jõud ei või usklikku lahutada Jumala armastusest (s 31-39).

Paulus lõpetab 8. peatüki, näidates, et elu Vaimus, mida ta kogu peatüki ulatuses on põhjalikult avanud, toob inimesele kindluse juba praegu, olevikus. Kuigi maailm, milles usklikud inimesed elavad, püsib patusena ning patu jõud on reaalselt toimiv, ei pea inimene Kristuses kartma. Jumala õnnistus, millega võiks võtta kokku kogu Jumala-poolse töö inimese heaks, on külluslik sellele, kes Jumalat vastu armastab. Kõige hävingu ja kannatuse keskel on Jumala töö kindel – Kristuse lunastustöö kaudu on patu võim murtud nii inimese kui loodu üle. Kui inimene kogeb Jumala kirkust juba mingil määral, siis loodu veel mitte; kuid ühel päeval saab see juhtuma.

Meile on antud kanda hoolt maa eest, mis kuulub lõpuks Jumalale.

Jäägu meile mõtiskluseks John Wesley ütlus: „Meil ei ole voli kasutada seda, mille ta meie kätte on usaldanud, nii nagu meile meeldib, vaid nagu talle meeldib, kes üksi on taeva ja maa Looja ja kõige loodu Issand."

KRISTINA LEPIK,
Paide koguduse pastor

Kliimamuutus – kuidas seda käsitleda Wesley teoloogia ja Piibli vaates

Foto: www.metodistkirken.dk

Üks kesksetest teemadest Wesley teoloogias nagu ka metodistliku teoloogia rõhuasetuses meie päevil on tähelepanu pühendamine kogukonna sotsiaalsetele väljakutsetele antud ajahetkel ning sõna kuulutamine sellest lähtuvalt. Theodore Runyon ütleb: „*Wesley jaoks ei ole religioon inimkonna vahend põgenemiseks kergemini talutavasse taevasesse reaalsusesse, vaid osalemine Jumala enda päästetöös, Jumala uue loodu ja „armastuses tegutseva usu" toel kogu maailmale pühitsust ja õnne tuues.* "[1] Ta kirjeldab, kuidas metodistlikus käsitluses saab usk alguse uskliku südames, kus Jumala arm loob õigeksmõistmise, uuestisünni ja pühitsuse ning taastab Jumala näo. Järgneb mõistmine, et pühitsus kannab endas ühtlasi püha rahulolematust uskliku enda pühadusega, mis toimib muutuse katalüsaatorina. Enamgi veel, see rahulolematus võib kergesti kanduda üksikisiku elust ühiskonna tasandile. Teisisõnu, kui esimesed metodistid pühitsuselu elada püüdes nägid orjakaubandust, mõistsid nad, et see on ebapüha ning vastuolus Jumala eesmärkidega. Nad nägid vaesust ja ebaõiglust ning pidasid oma pühaks kohuseks muuta iseendid ja maailma.

Aja jooksul on Ühinenud Metodisti Kiriku sotsiaalne teenimine arenenud, kuna kerkivad üles uued sotsiaalsed valupunktid ja kirik süveneb piibellikku ja teoloogilisse refleksiooni oma teenimistöö üle. Käesoleva artikli eesmärk on sellesama pikaajalise traditsiooni vaimus esile tuua, kuidas nii Wesley teoloogia ja lepingu-usu praktika kui ka Vana Testamendi tekstid seostuvad kliimamuutuse teemaga, mis on üks meie aja olulisemaid väljakutseid.

Kliimamuutused

ÜMK Sotsiaalsetes Printsiipides § 160.D Globaalne Kliima eest hoolitsemine on kirjas:

Tunnistame inimkonna tegevuse üleilmset mõju Jumala loodud maailmale. Kiire tööstuslik areng ja fossiilsete kütuste suurenev kasutamine on toonud kaasa atmosfääri saastumise. Kasvuhoonegaasi emissioon ähvardab oluliselt muuta Maa kliimat, mis toob tulevastele põlvkondadele kaasa tõsiseid keskkondlikke, majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi.

Kliima soojenemine ei puuduta üksnes meie suhet loodusega, siin räägime ühtlasi õiglusest, vaesusest ja ebavõrdsusest. Niisiis pole peamiseks probleemiks see, et teadusinfo oleks kuidagi ebaselge või me ei teaks, mida ette võtta. Tegelik küsimus seisneb selles, kas tahame teha seda, mida oleks vaja teha.

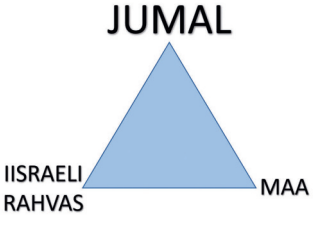

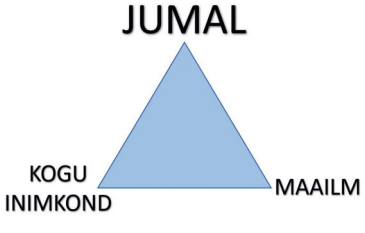

USA keskkonna-eestkõneleja, endine ÜRO Arenguprogrammi juht James Speth sõnastab probleemi nii: „Ma kaldusin arvama, et kõige kaalukamad arenguprobleemid on liigirikkuse vähenemine, ökosüsteemi kokkuvarisemine ja kliima soojenemine. Seega uskusin, et 30 aastat teaduse arengut aitab need probleemid lahendada. Ma eksisin. Kõige kaalukamad arenguprobleemid on isekus, ahnus ja apaatia ning nendega tegelemiseks vajame vaimset ja kultuurilist muutust – ja meie, teadlased, ei tea, kuidas seda saavutada. "

Kas maailmas leidub sõnum ja jõud, mis suudaks ületada isekuse, ahnuse ja apaatia? Metodismil on kogemus vaimsest muutumisest. Tegelikult nägi John Wesley seda metodistliku liikumise põhiülesandena ja kogu tema teoloogia süüvib sellesse, kuidas Jumal inimest muudab. Kas me saame kaasa aidata vaimse ja kultuurilise muutuse loomisele ühiskonnas?

Lepingu teoloogia ja praktika varases metodismis

Nagu Jørgen Thaarup[2] on esile toonud, on John Wesley pääste teoloogias keskseks elemendiks arusaam, kuidas inimene ja Jumal päästeprotsessis ühiselt toimivad. Jumal pakub oma armu vabalt kõigile inimestele ja inimesed vastavad selle vaba armu vastu võtmisega, ning olles armu vastu võtnud, julgustatakse neid püüdlema üha enama armu poole, kasva-

maks pühaduses ja pühitsuses. Selline sünergiline suhe Jumala ja inimese vahel väljendub piibellikus lepingu mõistes. Wesley poolt loodud religioossete ühingute näol juurutati lepingu teoloogia praktikasse. Wesley andis ühingutele kolm reeglit, millele toetudes elada: „Ära tee kurja, tee head ja pea kinni Jumala korraldustest. " Kurja tegemisest hoidumine puudutas kurje mõtteid ja tegusid ligimese suhtes, kuid ka poliitilisi või majanduslikke aspekte nagu kaupade ostmine ja müümine, mis olid loodud orjatöö abil. Hea tegemist selgitas ta *halastustegudena* kogukonna vajaduste rahuldamiseks ja *õigluse tegudena*, mis võisid puudutada vanglareformi toetamist või orjakaubanduse kaotamist. Teisisõnu oli nii metodistliku teoloogia kui ka praktika rõhuasetus algusest peale sellel, et kristlane peaks olema aktiivne poliitilises sfääris, taotledes õiglust. Elada välja oma usku elavas lepingu osaduses oli ühingute eesmärgiks ja Wesley teoloogia konkreetseks väljundiks, peegeldades seda, mida tähendab suhe Jumalaga: sünergiline suhe Jumala poolt kingitud armu ja inimese vaba tahte vahel, kes teeb häid tegusid. Aastal 1755 algatas Wesley Lepingu jumalateenistuse, mis käsitles ristimist Jumala ja inimese vahelise lepingu pitserina. Wesley nägi Jumala ja inimese suhet lepingusuhtena.

Noa ja lepingu teoloogia

Vanas Testamendis tähistab leping kokkulepet Jumala ja tema poolt valitud rahva vahel. Jumal annab tõotused rahva heaolu ja ellujäämise kohta ja rahvas omakorda pühendub ainsa tõelise Jumala kummardamisele.

Roald E. Kristiansen osutab Jumala ja Noa vahelise lepingu kõikehõlmavusele, nimetades seda ökolepinguks.[3] Noa loo lugemine paralleelselt loomislooga Piibli alguses (1Ms 1 ja 2) aitab üle saada tüüpilistest ohtudest loomislugude

Loodus ei ole objekt, millega inimene võiks omatahtsi toimetada; see on Jumala võimsate tegude areen, kus üha luuakse ja kindlustatakse elu.

tõlgendamisel. Ajalooliselt on neid ekslikult tõlgendatud nii, nagu oleks loodus antud inimese kätesse vaid ressursina, kasutamiseks vastavalt oma äranägemisele; objektina, mille ainus väärtus seisneb tema kasulikkuses inimesele. Arusaam inimesest kui Jumala loodu majapidajast peaks aga jääma tasakaalu Jumala poolt antud tõotusega kogu loodu alahoidmisest. Selle tõotusega, mis anti mitte üksnes Noale, vaid ka kõigile elavatele hingedele ja kogu maale: et nende kõigi üle hingab Jumala õnnistus elamiseks ja eksisteerimiseks. Kristiansen väljendab lootust lepingu teoloogia ja lepingu-eetika arenguks, mis võiks motiveerida kristlaste teadlikkust ja vastutustunnet, et nad hooliksid mitte üksnes inimestest, vaid kogu loodust.

Jumal hoolitseb vaeste ja maa eest

Veel üks teoloog, kes asetab lepingu teoloogia kliimaküsimuste keskpunkti, on anglikaani piiskop David Atkinson. Raamatus *Maa näo uuendamine* tõstatab ta küsimuse, kuidas võiks Piibli sõnakasutus seoses lepingu teemaga inspireerida meid olema loodu head majapidajad. Jumala leping Aabrahamiga puudutab perekonda ja maad. Jumal õnnistab Aabrahami pojaga, poja kaudu perekonna ja järeltulijatest koosneva rahvaga. Aga Jumal tõotab Aabrahamile anda ka maa. Kui lugu Aabrahami järeltulijaist jõuab välja Mooseseni, siis just seal, kus rahvas on võtmas oma valdusse tõotatud maad, saab selgeks: Jumala õnnistus maad andes tähendab ühtlasi selle maa õnnistamist. Jumal ise hoolitseb selle maa eest! „ ... *maa, kuhu te lähete, et seda pärida, on mägine ja oruline maa, mis joob vett taeva vihmast, maa, mille eest hoolitseb Issand, su Jumal, millel alaliselt, aasta algusest aasta lõpuni, viibivad Issanda, su Jumala silmad*. " (5Ms 11:11-12) Tõotatud maal elamine eeldab Jumala seadustele allumist (5Ms 16:20) ja suutmatus elada jumalakartlikult võib mõjutada ka maad (5Ms 28:22).

Piibli lepingust kõnelevates tekstides räägitakse küll kolmnurgast Jumal – Iisrael – maa, kuid seda tuleks näha kontekstis Jumal – kogu inimkond – kogu maailm.[4] Kõik see, mida saame teada Jumala tõotatud maa õnnistusest Iisraeli rahva elus, annab viite Jumala õnnistusest kogu maailma jaoks. Kõik, mida saame teada Jumala üleskutsest õiglusele oma valitud rahva elus, on ühtlasi inspiratsiooniks kogu inimkonnale.

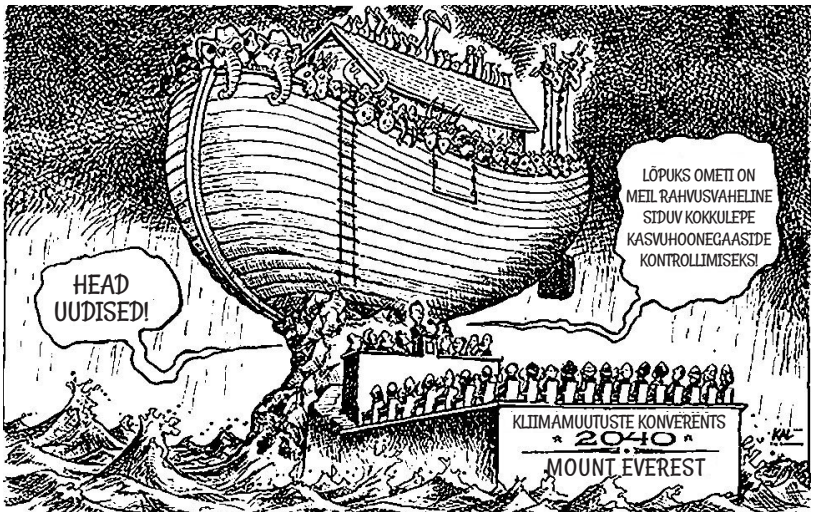

Kogu loodu suurus

Bill McKibben käsitleb Iiobi raamatut loona inimese ja loodu suhtest ja väidab[5], et Jumala vastuses Iiobile kõlab ühtlasi sõnum meile meie tänases kliimakriisis. Iiob on kannatav mees, kes on kaotanud kõik: lapsed, varanduse ja tervise. Kolm sõpra tulevad külla ja esmalt istuvad vaikivas kaastundes koos temaga 7 päeva. Siis avab Iiob suu, kurtes karmi saatuse üle ja needes päeva, mil ta sündis. 37 peatükki kirjeldavad Iiobi ja tema sõprade diskussiooni selle üle, miks Iiob kannatab. Diskussiooni keskmes on sõprade püüd kohandada tavaarusaama, et kannatus on patu tulemus, Iiobi olukorrale – ja Iiobi kinnitus, et ta pole milleski eksinud. McKibben näeb Iiobi sõprade kitsarinnalist tõlgendust paralleelina sellele, kuidas meie kaasaegne ühiskond on muutnud tarbimise kõige elulisemaks teemaks. Eriti läänemaailmas julgustatakse meid keskenduma iseenesele ja tarbima kõike, mida hing ihkab. Paraku viib selline enesekeskus loodusressurside pöördumatu ülekasutamiseni.

Jumal teeb tühjaks nii Iiobi kui tema sõprade tarkuse ning annab vastuse, mis ei näigi olevat vastus. Selle asemel kutsub ta vaatama kogu loodut tervikuna (Ii 38:4-13). McKibben osutab tõsiasjale, et Jumal kirjeldab siin maailma ilma inimesteta. Loodu eest hoolitsemine ja elu andmine, millest Jumal kõneleb, toimus maailmas ka enne inimest, ilma inimeseta. Inimesed on selles maailmas, millest Jumal kõneleb, väikesed ja tähtsusetud. McKibbeni sõnum on selge. Loodus ei ole objekt, millega inimene võiks omatahtsi toimetada; see on Jumala võimsate tegude areen, kus üha luuakse ja kindlustatakse elu. Jumal annab vihma isegi siis, kui ükski inimene sellest kasu ei saa. Jumal paneb ka tühermaa õitsema: mis võiks veel selgemini mõista anda, et meie, inimesed, ei ole alati kõige keskpunktis, küsib McKibben. Näib, et Jumala vastus Iiobi kurtmisele oma raske saatuse üle on see: kes sa oled, et selliseid küsimusi esitad? Iiob võtab Jumala vastuse vastu alandlikult, viisil, nagu ka tänapäeva inimesed võiksid loodusesse suhtuda.

Kokkuvõte

Artikli eesmärgiks oli osutada sellele, kuidas Wesleyst alguse saanud metodistlik teoloogia ja Piibel puudutavad ja kõnetavad meie tänaseid keskkondlikke ja kliimaküsimusi. Kuidas siis?

Rääkides vaimse muutuse teoloogiast, mis võib esile tuua muutusi kultuuris.

Rääkides pääste mõistest, mis kannab endas ühtlasi kutset lepingulisse osadusse ja sotsiaalse pühitsuse dimensiooni.

Rääkides piibellikust loomise ja lepingu mõistest. See viib meid uuenenud arusaamale meie suhtest loodusega. Meie ei ole universumi keskpunkt. Loodus ei ole vaid meile nautimiseks. Me oleme vastutavad oma tegude eest looduse suhtes, eriti selles, mis puudutab meie tegudest tulenevaid kliimamuutusi või vaeste olukorda kolmandates riikides.

OLE BIRCH ,
Kopenhageni Jeruusalemma kiriku pastor
ja Põhjamaade ja Euraasia
Keskkonverentsi Nõukogu liige

[1] Theodore Runyon (1998). The New Creation: John Wesley's Theology Today. Nashville: Abingdon Press. P.169
[2] Thaarup, Jørgen (2016). Med venner i lys vi tale. Strandby: Forlaget Trofast. P.241
[3] Roald E. Kristiansen (1993). Økoteologi. Frederiksberg: Forlaget ANIS. P.68–72
[4] David Atkinson (2008). Renewing the Face of the Earth. Norwich: Canterbury Press. P.43
[5] Bill McKibben (2005). The Comforting Whirlwind: God, Job and the Scale of Creation. P.25–27

Lühendatud tõlge: MEELI TANKLER

Foto: Unsplash

Looduse eest hoolt kandmine on Jumala idee

Foto: Seminari kogu

Ja Issand Jumal võttis inimese ja pani ta Eedeni aeda harima ja hoidma (1Ms 2:15).

Paljuski on see, mis on loodud, tuletatud üksteisest – sellele viitab fraas „ja Jumal lõi nad, igaühe… nende liikide järgi“ (1Ms 1:21, 24, 25). Aga inimene, võetud küll mullast (1Ms 2:7), on loodud hoopis Jumala näo järgi (1Ms 1:26-27), peegeldama jumalanäolisust – jumalasarnasust selles maailmas, et Jumala au kataks kogu maa (Js 60:1-4).

Pauluse kirjelduse järgi läks pattulangemise tagajärjena seesama au ja kirkus kaduma. Selle asemel, et peegeldada Jumala olemust selles maailmas, et kõik loodu kiidaks teda, kiidame meie nüüd hoopis loodut rohkem kui Loojat ja seega peegeldame üksteistki vääralt (rääkimata Jumalast) ning jääme hoopis ilma Jumala kirkusest (Rm 1:23-26; 3:23).

Sel momendil, kui loodu saab suuremaks kui Looja, on ühtäkki kõik vahekorrad paigast ära. See ongi ebajumala kummardamine, kui miski (olgu see siis ateisti enda kätetöö, looduse-usulise kristallikesed või kasvõi kristlase iseteadlikkus) võtab Jumala koha.

Mis hetkest algab siis muutus?

Paulus jätkab seda mõtet rõhutades, et „kõik mõistetakse õigeks armust päris muidu, lunastuse kaudu, mis on Kristuses Jeesuses (Rm 3:24).

Piibli järgi saab Kristuses mitte ainult lahenduse inimese isikliku patu probleem, vaid saab ka alguse uus loodu, millest Kristus on esmasündinu (Rm 8:29)! Kogu loodu(s) ägab sünnitusvaludes (Rm 8:22-23), oodates inimese järele, et nemad sünniks Kristuses uuesti õigesse vahekorda taevase Isaga, uue looduna (2Kr 5:17) peegeldama sellesse maailma Jumala au ja kirkust ja sarnasust.

Kuidas nüüd suhtuda loodusesse kui langenud maailma keskkonda, mille sees (Kristuses) on Jumal juba alustanud uue taeva ja uue maa loomist (Ilm 21:1) eesotsas meiega? Kas ei pea see maa meie ümbert mitte hoopis hävinema (Lk 21:33)? Ja kui hävib, miks ei võiks me ikka neid plastkahvleid ja liitiumakusid kasutada või heitgaase suurendada? – Taevasse saame ju ikka?

Esiteks, uus taevas ja uus maa saavad lõpuks üheks ja meie Isa palve sõnad „nii nagu taevas, nõnda ka maa peal“ (Mt 6:10) võtavad uues Jeruusalemmas oma lõpliku kuju. Võiks öelda, et ühe aiapeenra asemel on meil terve taevane linn, mida harida ja hoida.

See maa füüsilisel kujul võib isegi hävineda (Mt 24), nagu ka meie maine „telkhoone“ (2Kr 5:1), aga Jumala plaan on olnud mitte sellele lõpp peale teha, vaid see läbi Kristuse uueks luua (Ilm 21:5) – nagu meidki.

Kes iganes tahab nüüd peegeldada siia maailma Kristuse-sarnasust, et Tema au ja kirkus täidaks kogu loodu, vaatab täiesti uue pilguga ka plastkahvlite ja liitiumpatareide peale.

Kui Isa süda oli loodu suhtes, et „harida ja hoida“, ja Kristuse peamine ülesanne oli ilmutada Isa südant, siis peaks meie tulevikuettekujutustes olema haljendav aed, mitte maapealne põletusahi. Isegi kui sinna vahepeale raskemad pildid jäävad.

Jumala missioon ja evangeelium ei piirdu meiega, vaid leiab meis pöördepunkti ja uue alguse (Kl 1:23). Kristuse vere lepitus muudab meid lepituse edasikandjateks sellele maailmale ja kogu loodule (Kl 1:20, 2Kr 5:19-20). Loomine ja lunastus on ühe ja sama protsessi tähtsad osad. Kuigi ärkamine algab inimese südamest, siis loodu tärkamine – Jumala südamest!

Kui kirik piirduks oma sõnumis ja tegudes ainult ühe probleemi – inimese patuga, siis algaks meie piibel 1Ms 3. peatükiga ja lõpeks Ilmutusraamatu 20. peatükiga. Eemaldades piibli algusest ja lõpust 2 peatükki (justkui tähestikust Alguse ja Otsa), kas mõistame üldse, mis seal vahepeal toimub? Vahest lõikame ära selle kõige tähtsama?

21. sajandi enim tsiteeritud keskkonnateadlane on Helsingi Ülikooli geofüüsika ekspert Markku Kulmala. Paljud ei tea, et temagi on pühendunud kristlane, kes tõdeb, et kui inimeste südames pole muutust, siis pole lahendust ei plastkahvlitele, kliima soojenemisele ega õhumürgitamisele. Samas näeme, et tema jõupingutused teadlasena on selge sõnum sellest, et kristlase vastutus mitte ei lõpe südamemuutusega, vaid algab sealt!

Kallid Looja- ja seejärel ja seetõttu ka loodusearmastajad, võtkem vastutus selle ees, mis meile antud on! *Õndsad on tasased, sest nemad pärivad maa* (Mt 5:5; vt Ps 37:9, 11, 22, 29). *Teie olete Issanda õnnistatud, kes on teinud taeva ja maa! Taevas on Issanda taevas ja maa on ta andnud inimlastele!* (Ps 115:16).

HINDREK TAAVET TAIMLA
EMK Teoloogilise Seminari õppejõud ja
TMS-Global misjonitöötaja

Kristlik taimetoitlus

Foto: Üllas Tankler

1Kr 10:23 öeldakse: „Kõik on lubatud!" – Siiski kõigest ei ole kasu. „Kõik on lubatud!" – Siiski kõik ei ehita kogudust.

Paulus rääkis selles kontekstis ohvriliha söömisest, kus mõned „nõrgad" koguduseliikmed ei söönud ebajumalale ohverdatut, teised „tugevad" sõid aga muretult teadmises, et ebajumalad ei ole miski. Kui enne oli kõik ohvriliha, siis tänapäeva sekulaarses maailmas on ohvriliha väga erandlik. Ei tea, kas saaks võib-olla tõlgendada tänapäeva tööstuslikku lihatootmist ohvriks tööstusele või rahale?

Tänapäeval on kristlasi, kes loobuvad lihast ja kalast (taimetoitlased), ning neid, kes lisaks loobuvad ka munadest, piimatoodetest ja meest (täistaimetoitlased ehk veganid).

Põhiliselt on selleks kolm põhjust: vaimulik (askeetlik praktika, mis aitab võidelda (ülesöömise) patuga), tervislik (hoolitsedes Jumala templi eest, 1Kr 3:16) ja eetiline (loomade väärkohtlemine; lihatööstuse kahjulikud mõjud keskkonnale).

Vaimulikud põhjused on fookuses eelkõige paastumisel. Paastu pidav inimene loobub ajutiselt loomsest toidust, et suretada oma liha ja seeläbi tulla Jumalale lähemale. Paastumise praktika on tuntud nii Vanas (Tn 10:3) kui ka Uues Testamendis (Ap 9:9). Paastumist praktiseeris juba algkogudus (*Didache*), samuti on see levinud kloostrites. Traditsioonilist kindlaksmääratud päevadega paastumist tunneme katoliku ja rangemalt õigeusu kirikus. Näiteks õigeusu kiriku praktika näeb ette mitmeid mitmenädalasi paastuperioode aastas, lisaks peaksid kolmapäev ja reede olema lihavabad. Vabakirikutest teame pigem ühist paastu koos kogudusega või individuaalset paastu. Paastumine ei ole nii radikaalne kui (täis)taimetoit, kuigi ka ajutistel lihast loobumise perioodidel koos palvega on positiivsed mõjud vaimsele elule, aga ka inimese kehale ja lõpuks keskkonnale.

Eetilised põhjused domineerivad kristlike taimetoitlaste seas, kes on täielikult loobunud loomsest toidust. Põhiliselt võetakse aluseks Eedeni aia korraldus, kus Jumal on andnud korralduse inimesele (ja loomadele) – süüa taimi ja puude vilja (1Ms 1:29-30). Loomad tõi Jumal Aadamale nimetamiseks ja abilise leidmiseks, mitte toiduks (1Ms 2:19-20).

Sellele eelnevat kalade, lindude ja loomade üle valitsemist (1Ms 1:26, 28) tõlgendatakse kui nende elusolendite eest hoolitsemist, nii nagu Jumal hoolitseb meie eest. Seepärast on (kristlikel) taimetoitlastel südamel loomade väärkohtlemine lihakasvatuses. Kui inimesele on antud loomade eest hoolt kanda, siis kitsad, räpased, vähevalgustatud loomakasvatuse ja loomi kahjustavad lihakasvatuse tingimused ei peegelda kuidagi seda käsku. Ja eks isegi kõige loomasõbralikuma lihatalu tooteks on liha, mis eeldab looma tapmist, kuigi see on siis loomapidajatele tähendusrikas, nagu seda oli kunagi ohverdamine.

Jumala esialgset taimetoidu korralduse tõlgendust toetab ka Jesaja messiaanlik visioon sotsiaalsest õiglusest (Js 11:1-9), mis hoomab endas ka rahumeelsust loomade ja inimeste vahel. Inimestevahelise vägivalla sidumises vägivallaga loomade vastu võib näha taimetoitluse vaimuliku külge: lihas on talletunud hirm ja agressioon, mida tundis loom tapmisel. Selle tunde intensiivsust võib mõjutada nii looma kohtlemise ja tapmise viis kui ka looma intelligentsi tase. Näiteks on kalade intelligents madalam imetajatest ja lindudest, seega on ka nende valuaisting madalam.

Ning lõpuks on oluline märkida ka lihatööstuse laastavat mõju keskkonnale. Jumal on pannud meid valitsema kogu maa üle (1Ms 1:26) selleks, et kogu maailm võiks kiita Jumalat (Ps 66:4). Lihatööstusega kaasnevad vähenevad ressursid ja reostus ei ole hea elukeskkond inimesele ega too au Jumalale.

Alahinnatud on vahest lihasöömise kui luksuse aspekti, kuna loomade kasvatamiseks tarbitavat põllumaad ja vett saaks kasutada taimse toidu kasvatamiseks, millega toidaks palju rohkem perekondi. Piiblis on lihasööjad pidutsevad, hooletud inimesed (Js 22:13; Õp 23:20-21), keda prohvetid kutsuvad üles meeleparandusele ja paastule.

4Ms 11 on lugu sellest, kuidas Iisraeli lapsed himustasid liha, kuigi nad said igapäevast mannat nälja kustutamiseks. Selle himu kustutamiseks andis Jumal neile vutte, kuid lihasöörjaid tabas varsti Jumala viha ja nad surid sealsamas. Mul tekib siin seos, et taimetoit on eluks vajalik, kuid liha on midagi, mida himustatakse, aga ei vajata.

Huvitav on see, et John Wesley propageeris täistaimetoitlust, mis tema sõnul oli parem ja odavam kui tolle aja ravimid, et säilitada tervist ning samuti eetiline loomade suhtes.

Teiselt poolt on aga raske põhjendada (täielikku) taimetoitlust Piibli abil, kuna liha söömine on normaalsus nii Vanas kui Uues Tes-

Kristlastele on oluline lihasöömise või sellest loobumise vaimulik pool: süüa tuleks teise inimese sisetunnet austades eelkõige Jumala austamiseks.

tamendis. Lihasöömist on lubatud Noale 1Ms 9:3-4, (koos veresöömise keeluga). Huvitav aspekt selle juures on, et 1Ms 6:12 lugedes võime näha, et pattu Jumala ees tegi kõik liha, ka loomad ning Jumal tegi lepingu nii inimese kui ka loomadega (9:10). Samuti ei keela Seadus lihasöömist (5Ms 12). Jeesusest on teada, et ta sõi kala oma ilmumisel pärast ülestõusmist (Lk 24:22-3), kuigi huvitav tähelepanek on, et viimse söömaaja loos ei ole paasatalle nimetatud, nii et ei ole teada, kas Jeesus ja tema jüngrid sõid liha või mitte. Selge on see, et uues lepingus Kristuse surma mälestamiseks ei sööda enam paasatalle, vaid leiba ja juuakse veini.

Kristlastele on oluline lihasöömise või sellest loobumise vaimulik pool: süüa tuleks teise inimese sisetunnet austades (1Kr 10:29) Jumala austamiseks (1Kr 10:31). Kui teise inimese südametunnistus ei luba tal liha süüa, siis tuleks seda austada ja temaga koos süües ka ise solidaarselt sellest loobuda. Kui koheselt lihast loobumine on liiga radikaalne, võiks proovida alustada

Foto: Unsplash

liha vähendamisega toidus, valides endale lihavabad päevad. Mina leidsin tee täistaimetoitluse juurde lisaks eetilistele kaalutlustele just läbi paastupraktika. Kuigi pärast mitut aastat veganina ei saa ma asjaolude sunnil seda elustiili jätkata, siiski arvan, et (täis)taimetoit on eetiline ja siinkirjutatust lähtuvalt kristlik valik.

ANNA SEIFULLINA-ROOS,
Šveitsi Aarau metodisti kiriku
pastoriteenistuse praktikant

Meid on kutsutud olema talunikud!

Foto: erakogu

Ma sündisin looduse keskel. Köögi- ja juurviljad, mida sõime, tulid meie aiast, munad meie kanadelt ning piim lehmalt nimega Brownie. Meil oli looma- ja seakari ning ühed lemmikpäevad aastas olid need, kui saime onu perega kokku, et endale vorste teha.

Lõõgastumiseks läksime kalale või jahile, nautides vaikust järvel või metsas, ning edu korral lisasime maitsva lisa meie lauale. Esimene raha, mille teenisin, oli ondatrate püüdmise ning karusnahaks müümise eest. Ma olin laps, kuid ma mõistsin, et need väiksed karvased loomad paljunevad kiirelt ning neid on sajandeid kasutatud selleks, et inimesi talvel soojas hoida.

Minu jaoks oli loodus midagi, millega ma elasin ja töötasin. Mind kasvatati arusaamisega, et talvine toit sõltus suvisest vihmast. Vihm, mis tühistas meie suveplaanid, lubas ka saagil kasvada, andes toitu loomadele ja meile. See kõik on kingitus Jumalalt. Kingitus, mis nõudis ka rasket tööd ja ohverdust.

Kasvades Kanada preerias, on mul head mälestused sellest, kui vaatlesime maaoravaid, keda nimetasime uuriklasteks. Ma armastasin kuulata koiotte, huntide sugulasi, kes ulgusid mu magamistoa akna taga. Ma armastan metsloomi. Aga ma tean ka, et selleks, et koiott saaks elada, peab uurik surema. See on loodus.

Kui ma kasvasin ja hakkasin Piiblit tõsisemalt lugema, leidsin Vanast Testamendist palju asju, millega end seostasin. Iidne Iisrael oli samuti maa-ühiskond, mille ideaal oli elada „oma viinapuu ja viigipuu all“ (1Kn 5:5). Sellise elu elamine nõuab palju rasket tööd ning arusaamist iga olendi rollist ning tasakaalust, mis teeb elu võimalikuks.

Üks esimesi asju, mida Jumal inimkonnale ütles, oli meie „valitsejateks“ määramine ülejäänud loodu üle. Meil võivad olla halvad kogemused valitsejatega, kuid Vana Testamendi aegne ideaalne valitseja oli hea karjane. Taavet oli kutsutud „hoidma mu Iisraeli rahvast kui karjane“ (2Sm 5:2). Hesekiel mõistab hukka Iisraeli korrumpeerunud valitsejad, „kes karjatavad iseendid“ oma karja asemel (Hs 34:2). Karjase ülesanne on kõvasti töötada lammaste heaolu nimel. Kui Jumal lõi Aadama ja Eeva „valitsejateks“, tuleks seda tõlgendada kui: olla karjased, kes vastutavad ülejäänud loodu kaitsmise, juhtimise ja toitmise eest. Meid on kutsutud olema talunikud – hoolitsema Jumala loodu eest, aidates sel õitseda.

Kuigi ma armastan loodust, õpetab talus kasvamine, et mitte kõik looduslik ei ole hea. Umbrohi kasvab kiiremini kui juurviljad. Nad lämmatavad su porgandid, kui neil on selleks võimalus. Kui sa paned kartulid maha ja lähed ära, lootes kolme kuu pärast naasta looduslikku saaki korjama, on tulemuseks tühjad kõhud. See nõuab pidevat ja kontimurdvat tööd, umbrohu rohimist, mulla kobestamist, et lasta kartulitel umbrohust võitu saada ja kasvatada toitu nii nagu vaja. Sama lugu on ka õunapuudega, mis omapead jättes kasvatavad liiga palju oksi vales suunas, segades vilja valmimist nii, et tulemuseks on vähem õunu.

Pauluse sõnad Rooma 8 sobivad sellesse konteksti, kui ta kirjutab, et „Loodu on ju allutatud kaduvusele – mitte vabatahtlikult, vaid allutaja poolt –, kuid ometi lootusega, et ka loodu ise vabastatakse kord kaduvuse orjusest Jumala laste kirkuse vabadusse.“ (Rm 8:20-21). Loodus on „katkine“, selle tasakaal on rikutud patu tagajärjel (1Ms 3:17-19). Jumala loodu karjastena on meil vastutus töötada patu mõjude vastu meie inimloomuses ja ka keskkonnas. Kristlasena tähendab see, et ma ei saa tegeleda keskkonnaprobleemidega lahus patu suuremast probleemist, sest lõppkokkuvõttes on see sama probleem sama lahendusega. Nagu näeme Roomlaste 8, ootab loodus mitte poliitilist, vaid vaimset lõpplahendust.

Kui Jumal lõi Aadama ja Eeva „valitsejateks“, tuleks seda tõlgendada kui: olla karjased, kes vastutavad ülejäänud loodu kaitsmise, juhtimise ja toitmise eest.

Keskkonna-liikumises on palju asju, millega ma nõustun. Kui meie „ühekordse kasutuse kultuur“ tekitab plasti ja teisi jäätmeid, mis lämmatavad või mürgitavad kalu ja linde, ei austa me Jumalat, kes kutsus meid karjatsema Tema loomingut. Karjane ei mürgita lambaid ja seega peab meie kultuur muutuma. Kui on olemas null-emissiooniga energiaallikas, mis on taskukohane ja praktiline, nõustun ma, et me peaksime seda kasutama oma kodude kütmiseks õli või puidu asemel. Minu jaoks on see kooskõlas karjaseks olemisega, kes hoolitseb looduse eest, nii nagu Jumal meid on käskinud.

Ometi õppisin talus üles kasvades, et on selge eristus inimeste ja loomade või taimede vahel. Talunik hoolitseb loomade ja taimede eest, planeerides, kohandades, hallates ja muutes, et hoida põllud ja karjad terved ja produktiivsed. See oskus ja intelligents on osa inimese Jumala-näolisusest, millest Piibel kirjutab (1Ms 1:27). Mitte miski muu kogu ülejäänud loodust ei ole Jumala nägu. Me ei ole üks loodusega – me oleme aukohal ning vastutavad Jumala ülejäänud loodu eest. Me oleme lammaste eest hoolitsevad karjased.

Lapsena jälgisin põnevusega vasikate sündimist. Mina „kuulutasin“ punased ja valged oma lemmikuteks, samal ajal, kui mu nõbu „kuulutas“ mustad enda lemmikuteks. Me hoolitsesime nende eest, kogu aeg teades, et nad sündisid, et meile süüa tagada. Selles ei

Nagu näeme Roomlaste 8, ootab loodus mitte poliitilist, vaid vaimset lõpplahendust.

olnud midagi kummalist meie jaoks, see on tegelikult loomulik. Austades loodust nii, nagu Jumal selle lõi, tähendab, et tunnistame seda, et Jumal ise andis loomad meile toiduks (1Ms 9:3) ja riietuseks (1Ms 3:21). Olen osalenud paljude loomade sünnis ja samas ka paljude elu võtnud. Sünd on rõõmu ja ime hetk. Surm on sügava austuse ja tänulikkuse hetk. See on sarnane sellele, mida iidsed iisraellased tundsid esimesel paasapühal, kui tõid koju täiusliku talle, et selle eest neli päeva hoolitseda, enne selle ohverdamist endi asemel, päästes nad Egiptuse orjusest (2Ms 12:3-6). Hoolitsedes neli päeva talle eest, tekib loomaga side. Kuid pääste saavutamiseks tuleb tema elu võtta; ta verd tuleb valada. See on kingitus, mis võetakse vastu sügava tänulikkusega.

Suhtumises loodusesse, on minu arvates põhiline alustada sellest, et väärtustame Piibli õpetust Jumalast kui Loojast ning meist kui Tema määratud valitsejatest, Tema karjastest loodu üle. Me ei tohi näha ennast kui lihtsalt üht osa loodusest, sama väärtusega nagu rebane, kana või vaal. Me oleme ainukesed kogu loodus, kes on loodud Tema näo järgi – mis asetab iga mehe, naise ja lapse täiesti teisele tasemele. Kui me kaotame selle lihtsa piibelliku õpetuse selle kohta, kes me oleme, on lihtne langeda keskkonnateadlikkusse, mis näeb inimkonda (ning koos meiega loomi, taimi ja kogu ülejäänud loodust) seismas justkui kiigelaual, püüdes samal ajal meeleheitlikult hoida tasakaalu, kukkumata hävingusse.

Mina näen inimesi, toetudes Jumalale endale, olles Tema näo järgi loodud, Tema poolt määratud karjastena loodu üle, hoides ülal kogu loodut, loomi ja taimi, mille Ta lõi,

Foto: erakogu

püüdes neid kõiki tasakaalus hoida, samal ajal kui patu mõju püüab seda kõike hävitada. Meie vastutame loodu alalhoidmise eest. Jumal lõi meid selleks, et hoolitseksime selle ilusa maailma eest, mille Ta meile kinkis.

Mustikate korjamine metsas täidab mind kiitusega Jumalale, kes lõi selle ilu ja külluse meile nautimiseks. Ma olen kogenud mõningaid kõige sügavamaid ülistuskogemusi üksinda metsas, kui Jumala ligiolu peaaegu särab läbi Tema loodu. Ma võin ainult ette kujutada, milline oli Eeden, täiuslik loodus, mis ülimalt helises kaasa Jumala auga! Äravisatud pudelite ja plastkottide leidmine ümberringi on nähtav meeldetuletus, et paradiis on kadunud. Me saame ja peaksimegi nad üles korjama, koristama metsa, muutes selle sammukese võrra enam Jumala kavandatud disaini sarnaseks. Aga isegi kui eemaldaksime kogu reostuse, ei jõuaks me tagasi Eedeni aeda. Puugid ja nende poolt kantav viirus mustikapõõsaste keskel kahjuks näitab, et loodusega elamine sisaldab rohkemat kui ainult prügi koristamist.

Ma tean, et näeme tõeliselt taastatud ja tervendatud loodust alles siis, kui Jumala Kuningriik ilmub kogu täiuses – uue taeva ja uue maaga (Ilm 21). Aga kui Jeesus alustas oma teenimisega, kuulutas Ta, et „Jumala riik on jõudnud teie juurde“ (Lk 11:20). Iga kord, kui kuulutame evangeeliumi, edeneb Jumala riik sammu võrra. See edeneb veel ühe sammu võrra iga kord, kui me tegutseme armastavalt kooskõlas Jumala pühadusega nende suhtes, kes on meie ümber. Ma usun, et iga kord, kui korjame üles prügi või rohime oma aeda, võib sellest saada ülistustegu, milles Jumala riik ilmsiks tuleb, kui näeme seda võimalusena taastada üks nurgake Tema loodust – ehk peaaegu selliseks, kui see oli enne patu tulemist maailma. Ta lõi selle maailma meile sellest rõõmu tundmiseks ja selle eest hoolitsemiseks. Me oleme selle karjased.

Me näeme tõeliselt taastatud ja tervendatud loodust alles siis, kui Jumala Kuningriik ilmub kogu täiuses – uue taeva ja uue maaga.

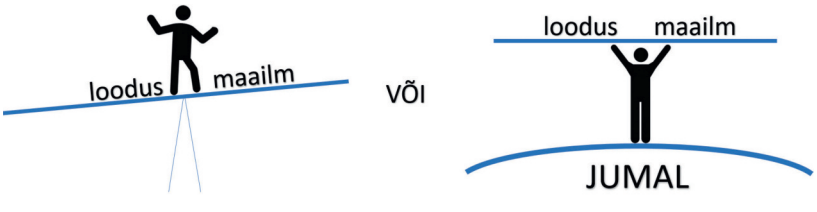

MARK NELSON,
EMK Teoloogilise Seminari dekaan

Ühinenud Metodisti Kiriku seisukohad loodushoiu küsimuses

20. sajandi alguses algas Ameerika Ühendriikide üleminek agraarühiskonnalt industriaalühiskonnale, mis tõi kaasa suurema vajaduse laste ja noorukite tööjõu kasutamise järele, samas puudusid põhimõtted õiglaseks tasustamiseks ja tööohutuse tagamiseks. Lapsed töötasid koos täiskasvanutega tehastes ja kaevandustes ning nende haridus jäi poolikuks. Metodistid olid juba alates John Wesley aegadest 18. sajandil teinud avaldusi orjanduse kaotamise ja sotsiaalse õigluse kehtestamise poolt – selles avaldus nende arusaam sotsiaalsest pühadusest. Aastal 1908 võttis USA Piiskoplik Metodisti Kirik (*the Methodist Episcopal Church*), Ühinenud Metodisti Kiriku eelkäija, vastu sotsiaalse kreedo ehk usutunnistuse (*Social Creed*), mis keskendus eeskätt tööliste olukorra parandamisele. Sellise kreedo avaldamine kirjaliku dokumendina oli teedrajav sündmus. Ajad muutusid ja kõigest neli aastat pärast sotsiaalse kreedo avaldamist tsiteeris seda juba tulevane USA president Roosevelt.[1]

Kui 1908. aastal avaldatud sotsiaalne kreedo keskendus eelkõige sotsiaalsele ebaõiglusele USAs, siis tänases kirikukorras (*The Book of Discipline*) olev versioon on globaalse haardega ja puudutab erinevaid inimelu valdkondi. Kreedole on nüüdseks lisandunud pikem selgitav osa nimega Sotsiaalsed printsiibid (*Social Principles*), mis kinnitati ÜMK Peakonverentsil 1972. aastal ja mida on hiljem jooksvalt täiendatud ja parandatud. Peakonverentsil 2012 moodustati ülemaailmne komisjon selle dokumendi põhjalikumaks ajakohastamiseks ja globaalsemaks muutmiseks ning see tuleb taas arutlusele 2021. aasta Peakonverentsil. Usutunnistuse osa ei ole kavas muuta, küll aga on tehtud tööd printsiipide teksti selliseks sõnastamiseks, et metodistid maailma eri paikades saaksid sellest ühtviisi aru ja võiksid selle dokumendi alusel laiema kogukonna tasandil ühiselt oma põhimõtete eest seista.

Sissejuhatav tekst kinnitab, et sotsiaalsed põhimõtted ei oma ranget kirikuseaduse jõudu, kuid väljendavad Peakonverentside palvemeelse mõttetöö käigus kujundatud seisukohti üldinimlikes küsimustes, toetudes piibellikule ja ÜMK ajaloolisele teoloogilisele traditsioonile. Sotsiaalsed põhimõtted kutsuvad üles ustavusele ja on mõeldud õpetama ning veenma parimas prohvetlikus vaimus. Kõik ÜMK liikmed on oodatud nendega arvestama oma palvetes, usus ja eluviisis. Looduse ja inimese suhteid käsitleb Sotsiaalsete printsiipide osa pealkirjaga „Looduskeskkond“ (§160).

Meeli Tankler
Tarmo Lilleoja

[1] http://ee.umc.org/what-we-believe/methodist-history-1908-social-creed-for-workers

SOTSIAALNE KREEDO (*SOCIAL CREED*)

Me usume Jumalasse, maailma Loojasse, ja Jeesusesse Kristusesse, loodu Lunastajasse. Me usume Pühasse Vaimusse, kelle läbi me saame Jumala annid; me kahetseme pattu, et oleme neid ande kasutanud ebajumalateenistuseks.

Me usume, et looduskeskkond on Jumala kätetöö ja me pühendume selle hoidmisele, parandamisele ja ustavale kasutamisele inimkonna poolt.

Me võtame rõõmuga vastu endale ja ligimestele osaks saanud õnnistused kogukonna, seksuaalsuse, abielu ja perekonna kaudu.

Me kinnitame, et kaitseme meeste, naiste, laste, noorukite, noorte täiskasvanute, eakate ja puudega inimeste õigusi; me parandame inimelu kvaliteeti ja kaitseme kõigi inimeste õigusi ja väärikust.

Me usume, et inimestel on õigus ja kohustus töötada Jumala auks ja enese ja ligimeste kasuks, et tagada kõigi heaolu. Selleks kasutavad nad Jumalast antud õigust omandile, väärtuste vahetamisele ja vastutustundlikule tarbimisele – et kõrvaldada majanduslikke ja sotsiaalseid pingeid.

Meie eesmärgiks on maailmarahu, kõigi rahvaste õiglane ja seaduslik valitsemiskord ja kõigi inimeste isikuvabadused.

Me usume, et Jumala Sõna valitseb inimkonna üle nii praegu kui lõplikult tulevikus. Me oleme rõõmuga valmis edastama elutoovat evangeeliumi kogu maailmas. Aamen.[2]

§160. I. Looduskeskkond

Kogu loodu kuulub Issandale ja meie vastutame nii selle kasutamise kui kuritarvitamise eest. Väärtustada ja hoida tuleb vett, õhku, mullapinda, maavarasid, energiaallikaid, taimi, loomi ja ka maailmaruumi. Põhjuseks on meie veendumus, et Jumala looming pole mõeldud üksnes inimestele kasutamiseks, vaid inimesel on kohustus olla hea majapidaja kõige selle üle. Seda ülesannet tuleb täita hoole, armastuse ja aukartusega. Majanduslik, poliitiline, sotsiaalne ja tehnoloogiline areng on suurendanud inimkonda arvuliselt, pikendanud ja rikastanud inimelu. Paraku on need arengud toonud kaasa negatiivsed regionaalsed muutused – taimestiku kadumise, liikide väljasuremise, ülerahvastumise, inimeste kannatused ja loodusressursside ületarbimise, eriti mittetaastuvate ressursside hävitamise tööstuslikult arenenud riikide poolt.

Sellise arengu jätkumine ähvardab pärandit, mille Jumal on looduskeskkonna näol usaldanud kõigile põlvkondadele. Nõustugem, et meie kirikul ja selle liikmetel on vastutus toetada muutusi inimeste eluviisis majanduslikus, poliitilises, sotsiaalses ja tehnoloogilises mõttes, mis looks ökoloogiliselt tasakaalustatud ja kestliku maailma ning tagaks kogu loodule kõrgema elukvaliteedi.

A) Vesi, õhk, muld, maavarad, taimed

Me toetame ühiskondlikku poliitikat, mis püüab vähendada ja kontrollida tööstuslikke jääke ja saastet, tagada toksiliste ja radioaktiivsete ainete ohutu käitlemise ja ladustamise ning lõpuks nende likvideerimise, vähendada linnade jäätmete hulka ning aidata kaasa õhu, vee ja maapinna puhtamaks muutmisele.

Me kutsume üles kaitsma vanu metsi ja muid asendamatuid loodusrikkusi, samuti ohustatud taimeliike. Me toetame ettevõtmisi, mille eesmärgiks on looduslike ökosüsteemide kaitsmine ja taastamine. Me toetame kemikaalide kasutamise asemel alternatiivsete võimaluste loomist toidu kasvatamiseks, töötlemiseks ja säilitamiseks. Enne uute võimaluste kasutusele võtmist tuleb kindlasti põhjalikult uurida nende mõju Jumala loodule. Me palume tungivalt arendada rahvusvahelisi lepinguid maailma loodusvarade tasakaalustatud kasutamiseks inimkonna heaks, kuni maailm püsib. Oleme väga mures veevarude erastamise pärast, pudelivee müügiga kasumi teenimise ja kulutuste pärast, mida tehakse joogivee pakendamisel. Me palume tungivalt riikide keskvalitsustel ja omavalitsustel luua protseduurid veeressursside säilimise hindamiseks ning enne veevarude erastamise lubamist määrata kindlaks selle otsuse keskkondlik, majanduslik ja sotsiaalne mõju.

B) Energiaallikate kasutamine

Meie planeet on Jumala looming ja omab seepärast omaette väärtust. Praegune energiatarbimine ohustab olulisel määral kogu loodut. ÜMK liikmetena tahame suhtuda loodusesse, energiatootmisse ja eriti loodusvaradesse vastutustundlikult ja hoolikalt, neid mõistlikult majandades. Me kutsume kõiki üles energiat säästlikult tarbima. Meie eluviis peaks vastama keskmisele energia tarbimisele, mis arvestab planeedi piiratud võimalusi. Me kutsume üles piirama CO_2 emissiooni kuni ühe tonnini inimese kohta aastas ja toetame eelkõige taastuvate energiaallikate arendamist. Süsiniku-, nafta- ja gaasivarud on piiratud ja nende kasutamine kiirendab globaalset soojenemist. Tuumaenergia kasutamine ei ole lahendus, sest tuumajaamad ei ole täielikult tur-

[2] The Book of Discipline of the United Methodist Church 2016, §166.

valised ning ohustavad tervist. Tuumajäätmete turvaline ja püsiv ladustamine ei ole võimalik ning selle probleemi pärandamine tulevastele põlvkondadele ei ole vastutustundlik. Põllumajandusliku päritoluga ning biomassist kütuse tootmine ei kaalu üles toiduainete tootmist ja väiketalude ellujäämist.

C) Loomakaitse

Me toetame seadusi, mis kaitsevad ja säilitavad loomade elu ja tervist, kaasa arvatud metsloomade, lemmikloomade, koduloomade ning teadusuuringutes kasutatavate loomade elu, samuti vastutame valu põhjustamise eest lihaloomade, kalade ja kodulindude tapmisel.

Me ei kiida heaks kohalike või rahvusvaheliste ettevõtete ebaseaduslikku või seaduslikku majandustegevust, mis põhineb looduskeskkonna ekspluateerimisel ja ökosüsteemide kurnamisel, mille tagajärjeks on loodusliku tasakaalu ja mitmekesisuse rikkumine ning ökosüsteemide vastupidavuse ja elujõulisuse vähenemine.

Me julgustame otsustavalt rakendama riiklikke ja rahvusvahelisi ärialaseid ja muid seadusi ning juhiseid kõigi loomade ja eriti ohustatud loomaliikide kaitsmisel.

D) Globaalne kliima

Tunnistame inimkonna tegevuse üleilmset mõju Jumala loodud maailmale. Kiire tööstuslik areng ja fossiilsete kütuste suurenev kasutamine on toonud kaasa atmosfääri saastumise. Kasvuhoonegaasi emissioon ähvardab oluliselt muuta Maa kliimat, mis toob tulevastele põlvkondadele kaasa tõsiseid keskkondlikke, majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi.

Globaalsete kliimamuutuste negatiivne mõju tabab enam just neid rahvaid ja inimesi, kes emissiooni kõige vähem põhjustavad. Seepärast me toetame kõigi valitsuste pingutusi kasvuhoonegaasi emissiooni vähendamise nõudmisel ja kutsume üles indiviide, kogudusi, ettevõtteid ja kogukondi vähendama kasvuhoonegaaside emissiooni.

E) Maailmaruum

Nii meile tuntud kui tundmatu osa universumist on Jumala looming ja väärib samasugust väärtustamist nagu meie planeet. Me mõistame hukka mistahes riigi sammud kosmose relvastamisel ja kutsume kõiki rahvaid üles rahumeelsele koostööle kosmosetehnoloogia arendamisel ja maailmaruumi kasutamisel.

F) Teadus ja tehnika

Me tunnustame teadust kui Jumala loomingu mõistmise ja uurimise vahendit. Me kinnitame teaduslike vahendite legitiimsust maailma kirjeldamisel ja otsustamisel nende teaduslikkuse üle. Me ei pea õigeks teaduse katseid teha ettekirjutusi teoloogiale ning teoloogia katseid teha sama teadusega.

Me oleme seisukohal, et teadusteooriad, mis käsitlevad kosmoloogilist, geoloogilist ja bioloogilist evolut-

Foto: Wikipedia

siooni, ei ole vastuolus teoloogiaga. Me kiidame heaks meditsiinilised, tehnilised ja teaduslikud tehnoloogiad, kui need kasutavad Jumala loodut eesmärgiga muuta inimelu paremaks ning võimaldavad kõigil Jumala lastel arendada oma Jumalast antud loomingulist potentsiaali, minemata sealjuures vastuollu meie eetiliste veendumustega, mis käsitlevad inimkonna suhet looduga. Me oleme valmis oma veendumusi muutma vastavalt sellele, kuidas inimkonna teadmised maailmast suurenevad. Kui teadus suurendab meie teadmisi maailmast, mõistame ühtlasi enam Jumala loomingu saladusi. Teaduse ja tehnika tähtsust mõistes oleme ühtlasi seisukohal, et inimkogemuse teoloogiline tõlgendus on väga oluline inimkonna tõelise koha mõistmisel universumis.

Teadus ja teoloogia ei vastandu, vaid täiendavad teineteist. Seepärast me julgustame teadlaste ja teoloogide dialoogi ning toetame koostööd, mis aitab Jumala armule lootes meie planeedil elu säilitada ja kõigi inimeste elukvaliteeti parandada.

G) Toiduohutus

Me toetame poliitikaid, mis tagavad toidu olemasolu ning avalikkuse teavitamise toidu koostise kohta.

Me kutsume üles inimestele mõeldud toiduainete hoolikale kontrollimisele bioloogilise ohutuse seisukohalt. Me toetame toidus sisalduvate kemikaalide sõltumatut kontrolli ning selliste toodete müügilt kõrvaldamist, mis sisaldavad tervisele ohtlikul tasemel pestitsiide, herbitsiide ja fungitsiide, samuti koduloomade antibiootikumide, steroidide ja hormoonide ravimijääke ning saastatust õhus, vees ja mullas, mille tekitavad jäätmepõletustehased või muu tööstuslik tegevus. Me kutsume üles selgelt märgistama geneetiliselt toodetud, töödeldud või muudetud toiduaineid, mis on läbinud müügieelse kontrolli. Me ei toeta nõuete vähendamist orgaanilisele toidule ja kutsume üles toetama otsuseid, mis aitavad sammhaaval üle minna kestlikule orgaanilisele põllumajandusele.

H) Õiglane tootmine ja tarbimine

Me toetame poliitikat, mis suurendab juurdepääsu kvaliteetsele toidule, eriti vähekindlustatud inimestele.

Me julgustame kestlikku kohalikku väiketootmist, mis aitab kogukondadel end ise ära toita. Me mõistame hukka poliitika, mis takistab kogukondi tarbida omatoodetud toiduaineid.

Tõlkinud Tarmo Lilleoja

Presidendi loodushoiu teemaline sõnum kirikutele

16. juunil toimus Laulasmaal Arvo Pärdi Keskuses Eesti Kirikute Nõukogu seminar teemal „Armastame loodu(s)t". Seminaril peeti ettekandeid loodushoiu teemast teaduse ja teoloogia kontekstis ning anti ülevaade Euroopa kirikute koostööst loodushoiu valdkonnas. Seminarile oli kutsutud ettekannet läbi viima ka Eesti Vabariigi president Kersti Kaljulaid, kelle ettekandest toome siinkohal välja mõned mõtted.

Seda võib nimetada võib-olla usuks, aga võib-olla eluviisiks, aga eestlasele on loodus tegelikult alati olnud väga tähtis. Me ei ole mitte kunagi oma loodusest eemale läinud, me ei ole temast välja kasvanud, me oleme temaga alati üks osa olnud. Mõnes mõttes sarnaneme me selles osas paljudele maailma rahvastele, kes ka endiselt oma traditsioonilist eluviisi au sees peavad. Selliseid rahvaid on palju, kes on jäänud kas täielikult või osaliselt puutumata meie tsivilisatsiooni tänapäevastest hüvedest, kiirest lendamisest lennukiga ühest kohast teise, televisioonist, internetist. Ja tõsiasi on, et just sellised rahvad kannatavad täna selle kliimamuutuse käes rohkem kui keegi teine. Sellepärast, et nad elavad kaugetes piirkondades, tihti väikestel saartel, kus arutelu selle üle, mis meist saab, ei ole mitte selline kauge filosoofiline küsimus nagu paljudele loodusest ära lõigatud, linnastunud elukeskkonna inimestele, vaid on eksistentsiaalne küsimus juba nüüd ja täna. Ja see küsimus on: kui järgmine torm ületab selle 3 või 4 meetrit, mis on meie saare kõrgus ainsa puhta vee allikani, siis mis meist saab? See on tänane kohene küsimus.

Te küsisite minu käest, kuidas saab kirik kaasa aidata keskkonnaprobleemide lahendamisel. Ma hakkasin mõtlema, et tegelikult on see ju ikkagi usk, lootus ja armastus.

Kõigepealt usk sellesse, et kliimamuutused toimuvad – sest paraku on niimoodi, et kuigi teaduspõhisus võiks olla meie otsustamise alus, siis suured rahvamassid liiguvad ainult nende ideede kannul, kui ka nende hirmude eest, mida nad usuvad. Kui ma vaatan, mida on öelnud praegune paavst teaduse ja teaduspõhisuse kohta, siis kirik tunnistab ja tunnustab seda tööd, mida teadlased on teinud selleks, et mõista ja analüüsida, mis meie planeediga toimub. Aga sellegipoolest see usk, et midagi ongi väga valesti ja et meie, inimesed, oleme seda teinud – seda ma arvan, saate teie kindlasti ka levitada.

Lootus – olen märganud, et kuigi üsna vähe, aga siiski on olemas avalike otsustajate ja ka poliitikute hulgas neid, kes tahaksid öelda, et tegelikult mingit kliimasoojenemist ei toimu. Küll väidetakse, et see võib-olla ei ole inimtekkeline ja see toimuks nagunii, aga siis on tekkinud üks selline uus põhjus mitte midagi teha. See on lootusetus, et midagi ei saagi teha. Et jah, me tunnistame, et me ei ole tunnistanud, nüüd me tunnistame, aga nüüd on juba hilja. Lootus, et me igaüks saame midagi teha, peame midagi tegema ja sellest, mida meie teeme, on ka kasu. Mulle teeb väga muret see uus eskapismi vorm, et nüüd on nagunii juba hilja, et seepärast ei ole enam mõtet midagi teha.

Me räägime planeedi päästmisest, tegelikult me räägime inimkonna *Homo sapiens*i ja võib-olla isegi mitte kui liigi, vaid sellele liigile praeguseks omaste elamisviiside ja meetodite päästmisest. Ja siin on see armastuse koht minu jaoks. Et kas selleks, et tagada, et ka järgmised ja ülejärgmised põlved saaksid mingilgi moel ja mingigi osana nautida seda, mida meie oleme saanud, oleme me valmis millestki ka loobuma. Ma arvan, et see on üks koht, kus kirikul on hästi palju võimalik teha ära tööd meie ühiskondliku mõtlemisega, et millised on need loobumised.

Mina ei arva, et meie majanduskasv tingimata peatub selle pärast, et me teeme rohelisi valikuid, aga on ilmne, et mingitest meile omastest mugavatest harjumustest me peame loobuma. Endiselt kuulen ja tunnen seda ka ise, et näiteks, et jah ongi väga ebamugav 20 või 30 inimesega üle maailma vestelda *Zoom*is või *Lifesize*'is. Mul oleks märksa toredam, kui me oleksime kõik lennanud New Yorki kokku, mul oleks märksa lihtsam nendele inimestele hinge pugeda. Aga ma mõtlen, et see on koht, kus on võimalik loobuda, seejuures ilma midagi olulist ära andmata. See on loobumine, nii nagu me oleme sel kevadel veel pidanud praktiseerima loobumist sellest, et me surume kätt, sellest, et me üksteist kallistame. See on täpselt samasugune loobumine inimlikust lähedusest. Aga võib-olla on mõned kohad veel, kus me saame ühiskonnana selliseid, tegelikult ei saa nende kohta isegi öelda ohverdusi, vaid tagasiminekuid teha. Ja loomulikult ka meie igapäevases elus on palju masinaid ja seadmeid, millega me oleme lihtsalt harjunud, et need niimoodi töötavad. Või ka tegevusi, me oleme lihtsalt harjunud muru niitma hästi madalaks, mõelnud sinna juurde hästi palju põhjuseid, et uss ei tuleks õue peale ja palju muud. Aga tegelikult see ei pea nii olema. Meil on hästi palju ruumi ümber mõelda, kas sellised loobumised on üldse loobumised. Need võivad olla rikastavad kogemused ja ma arvan, et siin on ka just usul ja filosoofial hästi oluline roll, et me mõtestaksime neid asju, mis esmapilgul tunduvad loobumisena, teisest küljest milleski rikastavana. Igasugune altruism tegelikult annab meile alati tagasi ja see on ka üks koht, kus ma näen kindlasti, et kirikul on rolli.

Nii et usk, lootus ja armastus just selleks, et me tuleksime toime oma planeedi hoidmisega *Homo sapiens*ile sobilikus elukvaliteedis. Siin on kindlasti rolli ka teil.

Metomatk kaunil Põlvamaal

Lea: 17.-19. juulini toimus järjekordne metodisti kirikuga seotud sõprade jalgrattamatk. Sellel korral siis juba kümnes matk. Ikka selleks, et aeg maha võtta ja matkata ratastel mööda ilusat kodumaad, kuulates oma matkakaaslaste põnevaid jutte, jagades enda kogemusi ja julgustades ning olles ise julgustatud.

Sel aastal viis matk meid läbi liivaste metsa ja –põlluteede, aga jõudis välja ka laiematele kruusateedele, oli keerukaid tõuse ja järske langusi. Nagu seda on ka meie teekond väljaspool jalgrattamatka. Oleme tänulikud, et Jumal on meid hoidnud kõigil nendel teekondadel. Kuna sel aastal olime avastamas Põlvamaa looduskauneid kohti ja meie teele jäid ka mitmed filmi „Viimne reliikvia" tuntud ja vähemtuntud paigad, siis sellel teemal oli ka rohkem juttu ja arutlusi, ühine filmi vaatamine ja viktoriingi. Matkadel on osalenud erinevatest metodisti kogudustest inimesi, kes on kutsunud kaasa ka oma sõpru väljastpoolt kirikut. Sellel aastal oli meie matkal osalejaid 39, kellest pooled olid lapsed. Järgnevalt aga saame teada, kuidas paistis teekond esimest korda osalenud Tonyle.

Tony: Metomatk ja 10 tuli mulle suure üllatusena, kuna algselt ei mõistnud sõna tähendust ja numbri väge, kuid selgus et minu armsad täditütred Ele Paju ja Lea Kübar on oma ellu värve ja mälestusi loonud juba 10 aastat. Ja seal ma siis olin, otsustuse lävel, kas minna kuskile, mida ma tol hetkel ei mõistnud või siis mitte. Mul polnud endal ratastki ja ilmselt see mind kõige kauem kaalutlema panigi, kas osaleda või mitte. Oli põnevust täis ja omamoodi uudne küsimärk minu kuklas, kuid selle lahendamiseks tuli teha otsus. See vastus oli JAH.

Saabus endalegi märkamatult kuupäev 17. juuli, mil algaski seiklus – esimese sammuna rongisõit Tallinnast Valgemetsa. Ja nagu minu puhul ikka tavaks, siis üllatusi jagus juba enne, kui see kõik algas. Väljavõte tänapäeva populaarsest rakendusest messenger, kus sai edastatud järgmine sõnum armsale täditütrele, Leale: „mul rong hilineb u 15 minutit" ja hetke pärast saabus Lealt küsimus: „Noh mis sa seal siis korraldad?" Hetkeks mõtlesin, et ma pole tegelikult veel rongilegi saanud, mis mul siis ikka korraldada on, aga tegelikult mulle meeldib igasugune korraldamine. Ilmselt mulle sellised ettearvamatud pöörded sobivadki, kuna siis tunnen, et olen õiges kohas.

Rong oli läinud katki ja saadeti asendusrong, mis viis mind Valgemetsa, kus oligi vahva kohtuda rõõmsameelse seltskonnaga. Ma olin ikka täiega rahul, sest tundsin, et selle seltskonnaga 100 km pole ju midagi, lihtsalt istu aga ratta selga ja liigu sinna, kuhu viiakse. See tunne – sõita mööda Lõuna-Eesti kaunist maastikku, nautides looduse ilu, tegi hinge vabaks ning puhastas pea pealinna kohati rusuvatest mõtetest. Ei peagi minema välismaale, et saada väike restart.

Ja nii möödusid kilomeetrid, mil sai külastatud paiku, kus ma polnud varem viibinud. Puhas rõõm oli vändata rattal mööda looklevaid teid, nautides kütkestavaid vaateid. Olime neil radadel, kus see omaaegne kultusfilm „Viimne reliikvia" üles võeti. Ja nüüd nägime oma silmaga, et loodus ongi nagu filmis. Põnevust ja

Foto: Tarmo Kübar

äratundmisrõõmu pakkus ka õhtune „Viimse Reliikvia“ vaatamine, kus lihtsalt vaatad ja imestad: oh, see ongi see koht, kus juba ringi sõitsime. Järgneval päeval oli huvitav leida end korduvalt keset filmivõtete paiku ja tuletada meelde filmisüžeed.

Eredaimad hetked olid aga elust enesest. Sattusime oma matkaseltskonnaga keset tagasihoidlikku külateed pulmarongi peatamise kohta. Saime osa lõbusast lõõtsamängust ja muhedate eesti naiste kaunitest lauludest. Oli tore olla hetkes, mis kellegi jaoks on elu tähtsaim päev ja meie olime sinna sattunud juhuslikult. Nagu öeldakse: kus pulmad, seal matused. Kohtusime oma viimasel päeval Põlva kirikuplatsil lõunat süües matuseautoga. Hetk, kus oli saabumas ühe hinge maise teekonna lõpp. Istusin maakiviaial ja süües boršisuppi, mõtlesin, et selle kirstu sisenemine kirikusse on üks eriline ja ilus hetk. Olles just viibinud seal jumalateenistusel, imelisel kontserdil ja kuulnud sealse kiriku põnevat ajalugu, tundsin, et see viimse teekonna osa on omamoodi nii loomulik ja ilus.

Ja lõpuks jõudis ka see hetk, kus Metomatk lõppes ja tuli liikuda tagasi enda radadele. Sel hetkel tundsin ka ise seda tänu ja rõõmutunnet, mida sain nautida nendel 100 kilomeetril huvitava ja rõõmsa seltskonna seltsis. Ja kui nüüd küsida, et kuhu jäi Jumal ja miks ma temast ei rääkinud, siis ma olen kindel, et sel matkal oli ta kohal ja puudutas igaühte meist ning kõneles just selles keeles, mis on igaühele mõistetav. Kuid lõpetuseks olen tõeliselt tänulik oma kallitele täditütardele, et nad on just sellised nagu nad on ja rikastavad minu elu põnevate seiklustega. Ja julgesid mind, pisut usukaugemat inimest, kutsuda kaasa eelpool kirjeldatud seiklusele.

LEA KÜBAR,
Tartu Püha Luuka kogudus,
TONY KÄSPER

Foto: Jane Soosaar

Vene ja eesti noorte ühine laager

G2camp laager oli midagi mulle nii kättesaamatut. Eesti ja vene noorte vahel ei olnud siis veel sellist tugevat sidet ja oli tunne, et me tegutseme ja korraldame üritusi eraldi. Kuuldes jutte ja nähes videosid laagritest, tekitasid need ikkagi soovi saada ka sellest kõigest osa. Alguses, kui mulle pakuti seda võimalust, siis ma olin veidi hirmul, kuid kui langetasin otsuse ja läksin laagrisse, ei kahetsenud ma seda otsust kordagi. See, mis tööd teeb Jumal seal, on imeline. Mul on eesõigus olla osa sellest imest. Jumala ligiolu ja atmosfäär, mida ma seal tundsin, oli võimas. See, kuidas meid vene noorte poolt vastu võeti, oli minu jaoks nii uskumatu. Jagasime tihti eesti noortega laagris oma emotsioone. Barjäär eesti ja vene noorte vahel, mida me kõige rohkem kartsime, oli olematu. Nii soojad, südamlikud, lahedad ja enneolematud inimesed ja hetked. Need naljakad olukorrad ja lahedad ülesanded, mida meile jagati, ühendasid ja soojendasid meie noori. See on laager, kus tundsin, et pole lihtsalt vene ja eesti noored, vaid me oleme kõik koos ühtsed metonoored! Need pea igaõhtused palveõhtud ja Jumala ligiolu oli uskumatu. Kohati oli südames suur tahtmine tirida kõik eesti metonoored kohale. Tahtsin, et nad saaks osa nendest seminaridest, jutlustest ja imelisest ülistusest. Tahtsin, et nad saaks osa sellest kõigest võrratust ja saaksid tunda Jumala ligiolu. Kõik see, mis ma laagrist kaasa sain, mõjutab siiani mu elu ja otsuseid. Kui keegi küsib kas ma järgmine aasta läheksin, siis vastaksin 100% jaatavalt, kahtlemata oma otsuses!

MARIS PAAS,
Pärnu kogudus

Minu jaoks oli see laager kindlasti suve tippsündmus. Seal saime aega veeta ühiselt mängides, ülistades ja kõnelejaid kuulates. Kogu laager oli väga hästi korraldatud ja läbi mõeldud, et kõigil oleks hea koos olla. Palju oli panustatud usus kasvamisse ja praktiliste nõuannete andmiseks, et ise koguduses kaasa teenida ja Jumalaga lähedasemaks saada. Eriliselt jäid mulle meelde palveõhtud ja ülistus. Sellel ajal oli Jumala ligiolu väga võimsalt tunda ja paljud said puudutatud. Meil oli ka palju aega, et koos väiksemates gruppides lahendada ülesandeid, mängida seltskonna- ja lauamänge ning üksteist rohkem tundma õppida. Sain laagrist palju uusi sõpru, aga ka lähedasemaks nendega,

keda juba varem tundsin. Ma ootan juba väga järgmist laagrit ja soovitan kõigil tulla! Sellest väärtuslikust ajast ja uutest tutvustest ei taha kindlasti ilma jääda. Aitäh kõigile, kes vaeva nägid ja panustasid laagrisse ning tänu Jumalale Tema hoole ja õnnistuste eest!

MARIA TAMM,
Tartu kogudus

Noortelaager Viitkal

Käisime sõbrannadega 21.–24. juulil Viitkal laagris ja seal oli väga äge. Sinna tuli 11–14aastaseid tüdrukuid ja poisse igast Eesti otsast. Laagris sai iga päev palju nalja ja palju uusi teadmisi. Saime kotte värvida ja käepaelu meisterdada.

Lisaks töötubadele olid meil ka tiimimängud. Kõik osalised olid jagatud kahte tiimi, kes laagri jooksul võistlesid ning kogusid punkte mänge mängides. Osad mängud olid tubased ning osad olid õues, kus reeglina sai märjaks.

Külas käis meil ka päästeamet ja kõik said pulberkustutit proovida. Käisime ka Vastseliinas muuseumitiirul ja pärast läksime ujuma ja sõime jäätist. Samal õhtul nautisime päikseloojangut lõkke ääres lauldes ja vingeid mänge mängides. Samuti sai ka grillitud ning kõike head ja paremat söödud.

Lisaks kõigele oli laagri territooriumile peidetud igast tiimiliikmest 10 pilti. Kui kõik need üles leiti, tehti liikmest pannkook, ehk visati pähe muna, jahu, piim ja sool. Kokku leiti viie liikme pildid, kellest sai pannkook. Samuti jutustasid tiimiliikmed järjejuttu, mis jõudis huvitava lõpuni viimasel päeval. Kuulsime ka palju julgustavaid tunnistusi.

Aga lust ja lillepidu ei kesta igavesti. Korra sai ka traumapunktis käidud ja minul endal ka voodihaige oldud. Nimelt ujudes sai mu sõbranna varbasse luumurru ning minul tuli äkiline põlvevalu. Koos Jumalaga saime me raskustest läbi ning nautisime ülejäänud laagrit.

Metolaagri jooksul saime kõik uusi sõpru juurde ja kindlasti palju uusi teadmisi Jumala kohta. Laagris oli ka tüdrukuid ja poisse, kes olid esimest korda metolaagris ja ma võin julgelt öelda, et neid näeb ka järgmistes laagrites.

LIISA

Metonoorte suvelaager „Kas tõesti...“ tõi kokku noored vanuses 11–14 üle Eesti. Suurepärase meeskonnatöö tulemusena hängisid & mängisid noored neile loodud keskkonnas, kasutasid kõiki oma oskusi erinevates spordi- ja tiimitöödes, said kogeda vee- ja mudamõnusid, luua sõprussuhteid kogu eluks ning omandada palveelu sügavusi nii kuuldud tunnistuste kui isiklike palvevõimaluste kaudu. Põnevust lõid igasugused pallid ja munad, palverännaku- ja järjejutud, vahud ja kustutid ning palvetavad käed.

Korraldajatele jääb laager meelde kui suurepärane, ühtehoidev, särasilmne kamp pööraseid noori, kes ei anna alla ja teeb kõike kaasa. Need on meie #meto-noored! Olete eriline tiim ja jätsite tugeva jälje #EMK noortetöösse. AITÄH teile armsad, olete mu „Dream Team“!

Teiega koos langesid „müürid“, üheskoos ületasime mäed, leidsime lahendused, purunesid munad, voolasid piimajõed ja lendasid ideed, palved ja pallid.

See kõik oli nagu unenägu... kui su kõrval on andekad noored, kes on täis loovust ja energiat, valmisolekut ja pühendumist teha enamat kui tavaliselt... siis sünnib midagi erilist. Oleme selle tunnistajaks! Vägev #metonoored laager Viitkal. Aitähhhh teile, armsad!

ELE PAJU,
EMK Noortejuht

Sel suvel toimus tore noortelaager. See asus looduskaunis Lõuna-Eestis, Viitka metodisti koguduses.

Ilmad olid soojad. Noori oli laagris umbes 30 inimest. Elu laagris oli põnev! Hommikut alustati äratusega. Siis võimeldi õues ja pärast võimlemist oli hommikusöök. Selle järel oli piiblitund, kus õpiti palju huvitavat ja õpetlikku piiblist.

Seejärel oli palve ja ülistus. Ülistuslaulud olid kaasahaaravad. Ülistust tegid vennad Hollmanid.

Laagris olid ka töötoad, mida korraldasid Loviise ja Eliisabet. Sportlikke mänge tegid Sass ja Benjamin. Laagrile lisasid põnevust väljasõidud nii kindlusesse, järve äärde ujuma kui ka külaskäik kohaliku kogudusse õe Aita juurde.

Laagris toimus küünlaõhtu, kus noored parandasid meelt. Iga osaleja kirjutas kirjakesele oma süü ja patu, mis nii öelda „tuleriidal“ ära põletati.

Päevad möödusid kiiresti! Kahju oli laagrist lahkuda!

ELIISABET, MAARJA JA EVA-BRITA,
Tallinna kogudus

Foto: metonoorte fotokogu

Foto: Aivo Parmson

EMK suvekonverents

Foto: Aleksander Lepik

Olen olnud Jumala laps kaua aega ja Tapa metodisti koguduse liige 10 aastat, kuid suvekonverentsil osalesin esimest korda; usun, et see oli Jumala juhatus. Kiriku aastateema kasvamisest ja just piiblisalm 2Pt 3:18 on olnud minule viimasel poolaastal väga lähedane. Mu lapsed julgustasid mind osa võtma ning nii saabusimegi Aa-randa juba kolmapäeva pärastlõunal. Võtsin osa mitmest ettevalmistustööst ja ka konverentsi ajal abistasin jõudu mööda (olen seda sorti inimene, et ei saa „lihtsalt“ olla, kui kusagil on vaja midagi teha).

Oli imeline kohtuda uute inimestega, kuulda nende erinevaid lugusid ja teada, et meil on seesama Jumal, kes tegutseb nii minus kui ka nendes. Kogesin vaimus ühtsust nii inimestega vesteldes kui ka koos palvetades.

Seekord oli inimesi eriolukorra tõttu poole vähem kohal, ent usun, et kohale tulnud inimesed olid igatsenud Kristust enam tundma õppida – seda oli tunda nii vesteldes kui ka inimesi kuulates. Läbi kõigi nelja päeva võis kogeda Jumala armu lähedust. Suurepärane ülistustiim valmistas meie südamed Jumala sõna kuulama ja vastu võtma. Olin osa ka eestpalveteenistusest ja oli nii võrratu kogeda Püha Vaimu lähedust ning näha, kuidas ta puudutas, julgustas ja parandas inimesi. Seeläbi võisime kogeda, et Issand on alati valmis oma lapsi teenima ja armastama. Kas meie oleme valmis ennast andma nendeks kanaliteks?

Sain ka ise julgustatud, kui olime väikeses osaduses palves ja üks õde sai minule sõna, mida Püha Vaim oli juba eelnevalt minule isiklikult rääkinud. Varem olin saanud kinnituse oma koguduse pastori läbi, seekord aga täiesti võõra inimese kaudu! Tänu Jumalale! See julgustas mind väga ja sain aru, et olen õiges kohas. Usun, et paljud said konverentsilt uue motivatsiooni ja tahte kasvada Kristuse tundmises.

Suur tänu kõigile, kes panustasid konverentsi ja kõige suurem tänu meie Issandale!

TATJANA LEPIK,
Tapa kogudus

Fotod: EMK fotokogu

EMK aastakonverents
28.–30. august 2020. a

EMK aastakonverents on üks neist sündmustest kirikuaastas, mida juba varakult ette planeeritakse. Mõned naljamehed ütlevad pikkade plaanide tegemise juurde, et „inimene planeerib, aga Jumal juhib“. Viimase mõtteraasukesega tuleb siinkohal ka nõustuda, sest käesoleva aasta kohtumine lükkus varem planeeritud juunikuiselt ajalt maailmas valitseva COVID19 viiruse puhangu tõttu augustikuu viimasele nädalalõpule. Ehkki meil Eestis on viiruse levikuga siiani asjad suhteliselt hästi, on muudes Euroopa riikides olud palju keerulisemad. Reisipiirangute tõttu ei saanud ka piiskop Christian Alsted meid füüsiliselt Tallinnas sel aastakonverentsil külastada, kuid läbi „videosilma“ oli ta meie konverentsiga ühenduses ja tunnustas EMK töötegijaid viimasel aastal tehtud pingutuste eest. Eriliseks tegi Eesti metodistide suure kohtumise asjaolu, et me olime sel aastal esimene aastakonverents piiskopkonnas, kes sai tõesti ühiseks osaduseks kokku tulla.

Varasematel aastatel oli mulle jäänud kohati selline mulje, et kiriku aastakonverentsidel tehakse rasket tööd ja minnakse süvitsi iga detaili taha uurima, mis või kuidas on asjad toimunud. Võibolla ka seetõttu, et varem on konverentsidel võetud rohkem aega tööüksuste aruannetega tegelemiseks. Praeguseks on mul selge äratundmine, et aastakonverents on metodistidele ühine rõõmustamise aeg. See on aeg ühisteks jumalateenistusteks ja palveteks, ühiseks laulmiseks ja rõõmsateks kohtumisteks õdedevendadega, keda pole mõnda aega nähtud. Aastakonverentsi osana sai rõõmustada, kui EMKTS saatis teenimistööle järjekordse lennu tublisid töötegijaid. Rõõm oli aastakonverentsil näha uusi töötegijaid vaimuliku ameti kutsumusega.

Minu isiklik aastakonverentsi haripunkt oli meie superintendendi õpetuslik osa sellest, kuidas kohaliku koguduse vastutus on koguduseliikmetele vaimulikuks kasvuks sobilike tingimuste loomine. Igas koguduses on pisut omamoodi dünaamika, omad võimalused ja ka omad raskused kogudusetöö arendamiseks. Nõnda võib iga kogudust eraldi vaadelda kui väikest kasvuhoonet, milles kasvatatakse erinevaid taimi. Looduses ei saa ka kõiki taimi koos kasvatada. Iga liik vajab omamoodi hoolt ning ka erinevaid kasvutingimusi. Koguduse kui kasvuhoone näite juures on koguduste töötegijatel väga oluline meenutada, et Jumal ei ole tegelemas „iluaiandusega“. Ta ei ole huvitatud pelgalt ilust ja taimede lopsakusest. Teda ei huvita ainult ilusad õied ja õitest tulenev magus lõhn. Tema eesmärk on leida taimede küljes valmivaid vilju. (Loe juurde Jh 15:1-5.) Nagu erinevad taimed vajavad erinevaid kasvutingimusi, nõnda valmivad ka taimedel erineval ajal väga erinevad viljad. Niisiis on iga koguduse ülesandeks luua tingimused, et selles kohas koos olevad inimesed saaksid nende jaoks parimal viisil usus ja Jumala tundmises kasvada.

ARDI LEERIMA,
Pärnu Agape koguduse pastor

Foto: Üllas Tankler

Määramised 2020–2021

Superintendent: Robert Tšerenkov

1. Aseri: Dmitri Semjonov
2. Haapsalu: Urmas Rahuvarm, Rauno Ojassoo
3. Jõhvi: Artur Põld, Valeri Lebedev
4. Jõhvi Petlemma: Artur Põld
5. Keila: Mihhail Batšinski
6. Kohtla-Järve: Sergei Sutškov
7. Kunda: Oleg Tšervonõi
8. Kuressaare: Rando Metsamaa
9. Kärsa: Rein Laaneser
10. Narva: Erkki Sepp
11. Paide: Eivin Toodo, Kristina Lepik
12. Paldiski: Boris Zujev
13. Pärnu: vanempastor: Ardi Leerima, abipastor: Tõnu Kuusemaa
14. Rakvere: Taavi Hollman
15. Reeküla: Hindrek Taavet Taimla
16. Ruusmäe: Enno Sarik
17. Räpina: Ele Paju
18. Sakussaare: Hans Lahi
19. Sillamäe: Vladimir Beregovoi
20. Tallinn (eesti): Joel Aulis
    Tallinn (vene): Aleksandr Fjodorov
21. Tallinna Uue Alguse: Stanislav Ossipov
22. Tapa: Joel Rang
23. Tartu: Priit Gregorios Tamm
24. Viitka: määramisel
25. Võru: Kaupo Kant

Ühinenud Metodisti Kiriku Globaalteenistus (GBGM):
misjonisekretär Üllas Tankler
Eesti Kaitsevägi:
kaplan Jana Laaneser
Eesti Kaitseliit:
vanemkaplan Raivo Nikiforov
Kaitseliidu Pärnumaa malev:
kaplan Johannes Kakko
Kaitseliidu Tartu malev:
kaplan Priit Gregorios Tamm
Tartu Vangla:
kaplan Olavi Ilumets,
kaplan Maire Latvala
Misjonipastor Leedu Aasta-konverents: Andrus Kask
Tallinna Uue Alguse koguduse rehabilitatsioonikeskused:
Jarl Šapovalov
EMK Teoloogiline Seminar:
Taavi Hollman;
diakon Mark Nelson
EMK Teoloogiline Seminar ja Tallinna inglisekeelne osadus:
misjonär Douglas Childress
EELK Diakooniahaigla:
diakon Sirly Lahi

Tallinnas, pühapäeval, 30. augustil 2020. aastal

Piiskop Christian Alsted

Eesti Sõprade kohtumine

Koroonaviiruse levik on käesoleval aastal sundinud mitmeid plaane muutma. Nii juhtus ka Eesti Sõprade kohtumisega. Kui tavaliselt toimuvad Eesti Sõprade kohtumised mai alguses Ameerika Ühendriikides, siis käesoleval aastal toimus see 26. ja 27. juunil interneti vahendusel: ettekanded tehti *Zoom*i keskkonnas ning huvilised said koosoleku ülekannet jälgida *Facebook*i lehel. Tehnilise poole eest vastutas Eesti Sõprade kommunikatsioonijuht Andy Morris, kes tegi väga suure töö ära, et kõik toimiks.

Kohtumisel tutvustati teoloogilise seminari, Pärnu Agape koguduse, laager Giideoni, lastekeskus Tähetorni, EMK noortetöö, Uue Alguse koguduse ja selle poolt rajatud rehabilitatsioonikeskuste tegemisi. Lisaks tegid ettekanded oma töödest ja tegemistest Hindrek Taavet Taimla ja Üllas Tankler. Robert Tšerenkov andis ülevaate EMK-s toimuvast üldiselt.

Ameerikas elavad Eesti Sõbrad olid tänulikud ettekannete ja uue info eest ning lootusrikkad, et järgmisel kevadel õnnestub korraldada tavapärane kokkusaamine Ameerika Ühendriikides.

MARJANA LUIST

Foto: Marjana Luist

Heategevuslik fotonäitus

Aastakonverentsiks oli Tallinna metodisti kirikusse üles seatud EMK vaimuliku Üllas Tankleri 60. juubeliks valminud fotonäitus pealkirjaga „Elamus“. Näitusel on üleval 30 fotot erinevatest riikidest, kuhu töö Üllase viinud on.

„Olen kohtunud huvitavate inimestega, näinud paiku, mis on jätnud hinge jälje. Lisaks toredatele kodumaistele kogemustele olen ikka ja jälle ka oma reisidel peatunud pildi tegemiseks. Objektiivi ette on sattunud suurejoonelised maastikud, olmelised detailid, inimesed oma dünaamikas, loodus oma imelistes väikestes ilmingutes, ikka ja jälle natuke nalja ka jne. Ühel või teisel (vahel arusaadaval, vahel täiesti seletamatul) põhjusel on see pildistamise hetk, objekt või mulje olnud mulle endale tõeliseks elamuseks. Ehk kõnetab miski siin veel kedagi läbi mõne detaili, leitud tähenduse või tajutud meeleolu.“ kirjutab fotode autor Üllas näituse kirjelduses.

Tallinna metodisti kirikus näitusel olevaid fotosid on võimalik endale osta (ka digitaalselt). Foto hind on 20 eurot. Kogu fotode müügist saadud tulu läheb EMK pastorite toetusfondi.

MARJANA LUIST

Raamat esimesest Eesti metodisti jutlustajast

Foto: Üllas Tankler

Aastakonverentsil esitles Toomas Pajusoo enda koostatud raamatut esimesest Eesti metodisti jutlustajast Vassili Tähest, kelle sünnist möödus 155 aastat.

9. juunil 1907 saabusid laevaga Roomassaare sadamasse kaks sõpra: Vassili Täht ja Karl Kuum, et kuulutada Saaremaal Kristuse evangeeliumi, mille elumuutvat väge olid nad kogenud. Ilmselt ei osanud kumbki neist ette kujutada, et tulevikus peetakse just seda kuupäeva metodismi äratusliikumise alguseks Eestis.

Vähese info tõttu on Vassili Täht kirikuloos jäänud suurema tähelepanuta, kuid Toomas Pajusoo aastatepikkune biograafiline uurimistöö täidab selle lünga, andes ligikaudu 60 leheküljel ülevaate Vassili vanematest, lapsepõlvest, noorusaastatest, rännakutest, tema tööst jutlustajana Saaremaal ning Kuressaare metodisti koguduse rajamisest.

MARJANA LUIST

Raamatut on võimalik osta kirikukeskusest (keskus@metodistikirik.ee) ja raamatupoest Logos. Raamatu hind on 8 eurot.

***

Vassili Tähe elulooraamatu tutvustus oli elamus omaette: esiteks imetlesid Toomase andi ning visadust kaugete aegade-vahemaade tagant materjali otsida, leida ja süstematiseerida; teiseks tekitas huvitav ettekanne kindla soovi raamat ise läbi lugeda; kolmandaks hämmastas taas kord Jumal, kes ei lase kustuda oma õige mälestusel ning paneb selleks liikuma inimesed, mõtted ja trükimasinad.

Üks väärt lugu on meile kingitud.

SIRLY LAHI

Foto: Üllas Tankler

Loosimine.

Palvepartnerkogudused

Augusti lõpus toimunud aastakonverentsil loositi EMK koguduste vahel välja uued palvepartnerkogudused:
Sakussaare ja Tallinna koguduse eesti osadus
Sillamäe ja Jõhvi Petlemma kogudus
Kohtla-Järve ja Narva kogudus
Viitka ja Räpina kogudus
Tartu ja Aseri kogudus
Jõhvi ja Kunda kogudus
Paide ja Ruusmäe kogudus
Reeküla ja Kärsa kogudus
Keila ja Tapa kogudus
Võru ja Haapsalu kogudus
Pärnu ja Paldiski kogudus
Uue Alguse ja Tallinna koguduse vene osadus
Rakvere ja Kuressaare kogudus

Foto: Marjana Luist

Saaremaa koguduste AASTAPÄEVAD

Eesti Metodisti Kiriku vanimad kogudused – Kuressaare ja Reeküla – tähistasid suvel oma 110. aastapäeva. Kuigi Kuressaare koguduse töö sai alguse varem ning töö Reekülas toimus pikka aega Kuressaare koguduse osakonnana, sai riiklikus registris Reeküla kogudus registreeritud kuu aega varem. Seetõttu tähistas Reeküla kogudus oma 110. aastapäeva 26. juulil ja Kuressaare kogudus 23. augustil.

Kui tavaliselt tähistab Reeküla kogudus oma aastapäevi jumalateenistuse ja kohvilauaga kirikuaias, siis juubeliaastapäeva tähistamiseks otsustati minna piirkonna keskusesse – Kõljala külaplatsile ja külamajja. Sealsamas toimus ka koguduse 100. aastapäeva tähistamine. Aastapäevale oli Reeküla kogudust tervitama tulnud küla- ja kultuuriseltsi esindaja Veeve Kaasik.

Tervitussõnumid ja õnnesoovid andsid kogudusele üle ka naaberkoguduste esindajad: Rando Metsamaa Kuressaare metodisti kogudusest, Janek Järveküla Leisi baptisti kogudusest, Alur Õunpuu Eesti Kristliku Nelipühi Kuressaare kogudusest ja Viktor Martel Valjala Rahu vabakogudusest. Lauluga teenis perekond Siioni baptisti kogudusest.

Aastapäeval jagas kogudus külarahvale uudist uue pastori – Hindrek Taavet Taimla – ametisse asumisest. Taavet koos abikaasa Veronikaga oli samuti aastapäevale kogudust õnnitlema tulnud.

Vaimulikku sõnumit aastapäeval jagas Hannes Hermaküla.

Aastapäeva tähistamisest võttis osa üle 80 inimese. Jumal õnnistas aastapäeva tähistamist ilusa ilma, toredate (taas)kohtumiste ja julgustavate sõnumitega nii kogudusele kui külalistele.

Kuressaare koguduse aastapäeva jumalateenistusele olid kogudust tervitama tulnud Reeküla metodisti kogudus, Urmas Jäe Tallinna metodisti kogudusest, esindajad Valjala Rahu, Leisi baptisti ja Eikla priikogudusest ning vaimulikku sõnumit jagas Tõnu Usin Kuressaare nelipühi kogudusest. Ülistust juhtis aastapäeval ülistuskoor pÜhendus. Aastapäevapidustus lõppes rikkaliku kohvilaua ning omavahelise vestlusega.

MARJANA LUIST

Foto: Kuressaare koguduse fotokogu

ELE PAJU – kutsumuse lugu

Foto: Üllas Tankler

EMK superintendent Robert Tšerenkov aastakonverentsil Elele üle andmas „AASTA PANUSTAJA" auhinda.

Pastor, noortejuht, kirikuvalitsuse ja ordinatsioonikomisjoni liige, ettevõtmiste initsiaator jne jne. Käesoleva aasta suvel 40-aastaseks saanud Ele Paju annab Jumala riigi tööks metodisti kirikus tohutu panuse!

Millised kolm asja sinu lapsepõlvest on sind edasises elus enim mõjutanud ja miks just need?
Minu vanaema palved, millest ma tol hetkel aru ei saanud. Mõtlesin ikka, et miks ta triikides nõnda omaette „podiseb". Täna mõistan ja hindan seda väga sügavalt.

Perega ühised „kirikusõidud" punase Žiguliga. Kirikusõitude alla võis panna kõik isa sõprade külastused, matustel-käigud, kus pidime õe ja vennaga pojengi kroonlehti korvikesest teele puistama, erinevates EELK kirikutes toimunud leeripäevadel ja sinoditel osalemine jne. Kõik meie sõidud toimusid lauluga. Makki polnud, kuid „musta lauliku" laulud meenuvad veel tänagi.

Onu Martini ja emaga veedetud pikad õhtud, täis naeru (onu Martini naer oli kohe eriline) ja erinevaid põnevaid lugusid, mis rääkisid alati ootamatutest ja üleloomulikest Jumala imedest. Martini allajoonitud Piibel oli alati põnevam kui enda oma.

Kuidas iseloomustaksid oma teekonda isikliku suhteni Jumalaga?
Ma olen sündinud kirikusse. Juba minu vanavanaema Rosalie Säägi, vanaisa August Säägi ja minu ema Agnes Palo on olnud metodistid, seda pärandit kannavad hetkel eriliselt edasi ka meie pojad Benjamin ja Daniel. Isa Kaljola Palo oli aga algselt kristlaseks saades pühendunud luterlane, enne kui metodisti kirikuni jõudis ja meie esmane pühapäevakooli teekond sai alguse hoopis EEKBL Võru koguduse lastetundidest, kus sain ema kõrval esimesed kogemused lastetöös.

Eks need esimesed igatsused Jumala sügavuste järele tulidki ema suunamisel, mis said kinnitatud ja isiklikumaks just Võru Baptisti koguduse noortegrupis, kasvades koos Toivo Teekeli poegadega.

Kuidas ja millal tundsid endas kutsumust saada pastoriks?
Kui metodism jõudis Võrru ja loodi EMK Võru Elupuu kogudus, siis ema Agnese süda rõõmustas ja meie perekonnast sai üks esimesi perekondi, kes antud töösse hakkasid innukalt investeerima. Minu jaoks olid juba EMK noortejuhtide koolitused natuke erilised, kuna ootasin alati hetki, kus oli kas läkitamise või otsustamise koht Issanda kasuks. „Siin ma olen,

saada mind!“ Aga päris asjaks läks ikka peale keskkooli lõpetamist. Siis tuli ju otsustada, kuhu edasi. Kuna olin tol hetkel EMK Võru liige, siis Thea ja Kaupo Kant, ilmselt nähes minus mingeid omadusi/tugevusi, varustasid mind EMKTS voldikutega. No nad tegid seda ikka südamest, mille tulemusena kirjutasin „10 põhjust, miks ma EI lähe EMKTSi õppima“. Nii ma siis veetsin suve, astumata erinevatel põhjustel mitte ühtegi kooli, endal tugev koolilõpu tunnistus taskus. See oli augusti lõpp, kolmapäeva õhtu, kui kogesin selgelt oma südames: Vii oma tunnistus nüüd EMKTSi! Mõtlesin, et hästi, aga vaid 1-aastane kursus. Seal sai Jumal mu kätte, kasutades minu vormimiseks erilisi Jumala sulaseid. Samal ajal aga teenisin juba aktiivse töötegijana Võrus, paralleelselt õpingutega. Meenub öö, kui nägin unenäos, et matsin kedagi, must talaar seljas. Ärkasin ärevusega, liikusin kooli, unenäos nähtu veel mõtetes ringlemas. Kooli uksel võttis mind vastu Olav Pärnamets lausega: „Me Urvega tahaksime sinuga natuke rääkida!“. Vestluse sisu oli konkreetne: „Me näeme sinus Jumala kutset teenida pastorina.“ See ei ole võimalik, mõtlesin endamisi, kui te vaid teaksite, mis ma unes just nägin… Siit jätkus nii seesmine kui väline kasv ja teekond vaimulikuks väga loomulikult.

Millised on olnud sinu suurimad mured ja rõõmud Räpina koguduse pastorina?

Meil saab juba 10 aastat teenimist Räpina koguduses. See on olnud eriline kool, kus päris elu „tekstiülesanded“ on pidanud leidma parima lahenduse. Lahenduskäik ei ole olnud alati kiireim ja lihtsaim. Eriline rõõm ja õnnistus oli Räpina koguduse armastav ja teeniv õhkkond, mis mind noore naisvaimulikuna algul ümbritses. Seda armastust ja teenimist kogen veel tänaseni. Päris teenimise algul pidin matma koguduseliikme, kes tegi enesetapu. Seejärel edasi liikuma laste- ja noortetööd rajades. Õppides kogemuste najal ehitama üles kogudusetöö majanduslikku tegevust. Kuid minu kui pastori jaoks on olnud see parim kool, kus minu edukus on sõltunud Jumalaga koosveedetud ajast, minu kõrval olevast tugisüsteemist, nõuandjatest ja kõige selle sees minu enda oskustest või oskamatusest. Suurim mure väikeses koguduses on töötegijate vähesus. Alguses olin nagu „Hunt Kriimsilm“, kes viis teenistuse läbi, saates üldlaule, pidades jutluse ning igatsedes parimat ka oma lastele, siis toimus ka lastele sõnum lauluga. Aastatega on tulnud tarkus, julgus ja kogemused mitte enam nõnda jätkata. Kuigi distantsilt teenimine pole minu seisukohast edukas, siis Jumala ime läbi on see olnud õnnistusterohke. Minu jaoks on elav evangelism kristlaste kohaolu kogukonnas. Seega kinnitan väidet, et „Pastor, kes on 6 päeva nädalas nähtamatu, on seitsmendal päeval mõistetamatu“. Siinkohal teebki rõõmu (vaatamata minu suutmatusele) kohaliku omavalitsuse valmisolek ja igatsus koostööks, nii oleme ikka sotsiaaltöötajatega maha istunud, et leida parimaid lahendusi ühistele „murelastele“. Tänaseks on Jumal imeliselt esile tõstnud uusi töötegijaid, vastanud igatsustele uue pühakoja osas ja kasvatanud nii koguduseliikmete hulka kui nende vaimset igatsust enama järele.

Kuidas sai sinust EMK noortejuht?

Ma kasvasin noortejuhiks. Alustasin lastetöö toimkonnas, siis kasvatasin oma lapsed noorteks. Tajudes igatsust enama järele ja kuuldes Kirikuvalitsuses küsimust: „Kes valutab oma südant EMK noorte pärast?“ vas-

Foto: Aivo Parmson

EMK Räpina 30.

tasin selle küsimusele minus olnud igatsuse ja valuga: „Mina valutan!“ Millele vastas meie superintendent Robert: „Hästi, siis ole õnnistatud ja tegutse!“ Eks see oli algul meeskonnatöö ja on seda tänaseni. Mina olen meeskonnamängija ja väärtustan head tiimi kõrgelt.

Milline noor olid sina, võrreldes noortega, kellega puutud kokku praegu noortetööd tehes?
Ma olin teistsugune. Ma olin maalt, lammaste keskelt, kes laulis: „Võtkem Jumalale laulda“ ja käis koos vanematega pühapäeviti kirikus, kuid ülejäänud aja veetsin talutööd tehes. Mul ei olnud vaba aega. Talus ei saanud töö kunagi otsa, aga see oli omamoodi eriline elu. Minu jaoks oli isa käsk korraldus, mis tuli teostada kohe. Ja sellise kasvatuse keskelt on tõesti tänapäeva noore elu, mõttemaailm ja tegevus hoopis teine maailm, kus õpin orienteeruma. Olen oma eesmärgiks seadnud kuulamise: kuula noori kõikjal, kus sa liigud ja kuula Jumalat, seejärel tee otsused ja püstita eesmärgid, mis suunas liikuda.

Millisena näed EMK noortetööd ühe ja millisena viie aasta pärast?
Tegime just meeskonnaga kokkuvõtte oma aastasest tegevusest ja see oli hämmastav, kui palju suudab teha meeskonnaga, kus kõik panustavad tulihingeliselt. Me oleksime nagu mitu aastat juba arendanud oma kiriku noortetööd ja tegutsenud koos metonoortega. Kuna Jumal on juhtinud meid strateegiliste kohtadeni, siis mulle tundub, et aasta pärast on noortetöö mitmetasandiline, kus kindel koht on nii teismelisel (vanuses 11–14 a) kui ka noortel vanuses 15+. Meil on olemas juba list noortejuhtidest, keda jüngerdatakse ja koolitatakse ning noortetööd on alustatud vähemalt 10 EMK erinevas koguduses.

Aga 5 aasta pärast saame nägema praeguseid noori juhtimas ja Jumala riiki laiendamas suuremalt kui vaid meie metonoorte tegevus. Mul on aukartus Jumala ees, nähes, millised erilised noored on meie kätesse usaldatud, keda juhtida, kellesse investeerida ja kellelt õppida.

Oled lisaks ka kirikuvalitsuse ja ordinatsioonikomisjoni liige – millised on olnud suurimad väljakutsed ja õnnistused nendes rollides?
Olen kogenud, kui erinev võib olla meeskonna olemus ja tegevus, samas olen saanud oma väga olulised kogemused ja õppetunnid meeskonnaliikmeks olemisest just antud toimkondadesse kuuludes. Need on olnud minu kasvuala nii isikuna, meeskonnaliikmena kui ka Jumala hääle kuulamises. Antud meeskondadesse kuuludes ei saa tegutseda vaid oma tahet ajades, vaid sul peab olema pidev arusaam, kuhu juhib meid Jumal, kuhu kirikujuht/meeskonnajuht ja mida ma hetkel kuulen. Olen õppinud kuulama, mõtestatult tegutsema, julgemalt oma seisukohti välja ütlema ning otsima Jumala tahet kõiges, nii rõõmsates kui ka mind kurvastavates asjades.

Oled olnud mitmete põnevate ürituste nagu *Wing It Girls* ja naiste palvehommikute algataja. Kuidas need ideed on tulnud ja kuidas nendel algatusel on läinud?
Ma süttin kiiresti. Mulle lähevad asjad hinge ja siis tuleb nende tunnetega enda sees edasi tegutseda: palvetades, mõtiskledes ja neid õigete inimestega jagades. Antud kaks ettevõtmist on olnud Jumalast juhitud hetked, kus vaikseks jäädes antakse sulle kogu järgnev strateegiline tegevusplaan ja seejärel ka rikkalik õnnistus. Eks selle kõigega kaasneb ka pingutus, vahepeal tagasilöögid ja rünnakud, mis on aga tagantjärele kinnitav ja edasiviiv õppetund. *Wing It* oli põnev algatus, kus Jumal juhtis märkama mind ümbritsevaid noori tüdrukuid ja nende emasid, kellega kord kuus tegime põnevaid ja arendavaid programme, kuulates erinevatel erialadel tegutsevate kristlastest edulugusid, lisaks oli alati praktiline tegevus silmaringi ning oskuste arendamiseks ning vaimulik sõnum. *Wing It* oma põhiolemuses jäi aastaseks projektiks, kuid selles olnud emad on kõik leidnud tee palvehommikutesse. Ja need varased kolmapäeva hommikud üheskoos on eriline koht, kus saame kuulata Piiblit, ülistada, jagada oma elus toimuvat ning palvetada üheskoos enne, kui läheme tööle. See grupp on igapäevane õnnistus, mis annab võimaluse jagada oma palvesoove ja tänu põhimõtteliselt 24/7 *Facebook*i grupi vahendusel. Erilised naised ja vägevad tunnistused, mille taga on kõikvõimas Jumal ja tema loodud naised.

Mida uut ja põnevat on toonud sinu ellu ettevõtja ja tööandja roll?
Mäletan hetke, kui olin taastunud oma haigusest, mis mind aastaks põhitegevusest kõrvale võttis. Ma olin valmis tegutsema hakkama. Mu südames on olnud ikka soov – aidata ja muuta maailma ning seal ma siis olin – taas ennastohverdavalt valmis koolitama end kogemusnõustajaks. Mu armas õde Lea oli just tulnud oma eriala koolituselt ning kuuldes minu plaanidest, ütles sõnad, mis muutsid minu elu: „Sa oled elus väga palju juba õppinud, sul on meeletu kogemustepagas, pane see kõik nüüd raha teenima ja hakka ettevõtjaks, olen sinuga!“ Täna ma juhin Jumala abiga ja nüüdseks 6-liikmelise meeskonnaga huvikooli, kes läbi mängude, loodud metoodika ja õppekava õpetab lapsi lugema alates 3. eluaastast. Alguses said sellesse ettevõttesse panustada nii minu õde Lea, vend Ove, ema Agnes, kui ka abikaasa Tanel ja lapsed ning kõigil oli väga eriline roll ja võidmine. Huvi lugemisringide vastu on meeletu nii lastevanemate, laste kui ka haridusasutuse poolt. Mina naudin oma tegevust ja

olen tänulik Jumalale nõuandjate, sissetuleku ja võimaluse eest toetada ja arendada lapsi nende teel tähtede ja lugemise põnevas maailmas.

Oled inimene, kellega tahetakse sageli rääkida oma muredest ja koormatest. Mis sa arvad, miks see nii on? Kas räägiksid sellest mõne julgustava ja inspireeriva loo?

Neid lugusid on meeletult palju. Viimane põnev lugu juhtus uute õpetajakandidaatidega vesteldes. Võtsin hiljuti ühendust noore naisega, kes kevadel teatas, et tahab minna õppima eripedagoogikat, kuid nüüd sügisel temaga kontakteerudes selgus, et ta asus õppima hoopis maksundust. Aga südames oli ikkagi temaga kohtuda, kuigi ma olin üsna skeptiline. Kui töö jutud olid aetud, hakkas ta rääkima, kuidas tal on jälitajad, kes tema igapäevaelu segavad ja ta kardab meeletult üksinda olemist. Kuulan ja tunnen, et ma ei saa vait olla. Rääkisin, et olen kristlane ja pastor ja Jumala abiga on võimalik vabaneda kõikidest hirmudest ja järelkäijatest. Tegin ettepaneku, et palvetame, millele ta vaid vastas, et ta ei oska. Ütlesin, et ma õnneks oskan. Palvetasime ja ta teatas lahkumisel: „Ma olen õnnelik, et mul oli võimalus rääkida kellegagi. Tavaliselt tulevad teised minu juurde, et rääkida oma muresid ja mul ei ole kellegagi rääkida. Ainus võimalus on minna mõne sensitiivi juurde!“. Ütlesin, et võid alati tulla ja jagada. Järgmisel päeval sain sõnumi: „Ma peangi sind tänama. Ma täna ärkasin, ma olin täiesti teine inimene. Nii uskumatu kui see ka poleks... ega isegi ei suuda praegu uskuda, kas see on kokkusattumus või tõesti mingi raskus langes mu õlult ja hingest.“ Täna tuleb mulle külla tema ema, kes igatseb lihtsalt rääkida ja kokku saada. Põnev!

Aga miks nad igatsevad? Ma võin ju vaid oletada. Ma armastan Jumala loodud erilisi ja erinevaid inimesi, omade kiiksude ja muredega. Mulle meeldib kuulata! Ja mulle meeldib palvetada.

Foto: erakogu

Benjamini 9. klassi lõpetamine kevad 2020.

Milline abikaasa ja ema sa oled?

Ma olen hooliv, aga vahepeal see väljendub hoopis ranguses, mille olen pärinud oma isalt. Ja kui maailma muutmine saab olulisemaks, siis nad on ilmselt kannataja rollis. Kuid kui ma neid ja Jumalat kuulan, siis oleme kõik üheskoos võitjad ja naudime üheskoos tegutsemist. Nad on kõik kolmekesi muutnud mind väga palju. Ma olen õppinud oma poegadelt palju. Imetlen seda, kui loomulikult Benjamin elab välja Kristust, kuulutab julgelt evangeeliumi klassi- ja treeningukaaslastest kuni koolidirektori ja treeneriteni välja. Ja ta teeb seda loomulikult Jumala väes.

Minu jaoks on abielu ja lapsed väärtus, mille eest ma võitlen, pingutan ja olen valmis ka ohvreid tooma. Kõiges selles vajame tarkust ja peame tegema tööd, kuid selle viljad – tulemus ja armastus, mida me kogeme, annab elule värvid ja sisu. Ma naudin igat hetke oma *dream*-tiimi seltsis.

Mida armastad teha vabal ajal ja millised on sinu hobid?

Puhkamise õpetas mulle selgeks minu abikaasa Tanel. Kuid mul on veel arenguruumi. Hobideni viisid mind mu lapsed ja perekond. Seega naudin ma muusikat, eriti puhkpillimuusikat, mida saame nüüd juba teha üheskoos Danieliga, kes mängib metsasarve. Ja parim pingemaandaja on füüsiline tegevus aias ja sport. Mul on oma koduaed, kus saab teha kõike, mida hing ihkab ja aeg võimaldab. Kuna meespere kirg on korvpall, siis on täiesti eriline tähistada emadepäeva üheskoos perega, elades kaasa korvpalli Eesti meistrivõistlustele Saku Suurhallis. Ma ju süttin, seega näitan ka välja, kui kaasa elan ja see on uskumatult äge!

Milline on see eesmärk või eesmärgid sinu elus, mille kohta võid öelda, et kui oled need saavutanud, oled hästi elanud?

Kõige suurem eesmärk on olla see ja teha seda, milleks Jumal on andnud annid, täitnud mind kire ja võidmisega. Ja kui me elame iga päeva koos Jumalaga just seal, kus me liigume (minge kõike maailma), siis Jumala väes, erinevate vestluste ja tegevuste kaudu saab Jumala riik sündima.

Teine eesmärk ja igatsus on „Mina ja minu pere, me teenime Issandat Jumala väes!“

Elet intervjueeris RIIN PÄRNAMETS

PEETER HÄNG – õpetaja, pastor ja märter

Käesoleva aasta 9. augustil möödus 120 aastat Torgu metodisti koguduse õpetaja Peeter Hängi sünnist

Peeter Häng aastal 1933

Peeter sündis Saaremaal Torgu vallas Hänga külas luterlastest vanemate perre. Juba 16-aastaselt asus ta tööle õpetaja asetäitjana. 1924. aastal abiellus Peeter Lydiaga, kes töötas samuti õpetajana. Hängide perre sündis kaheksa last. Esimene laps kahjuks suri 1,5-aastaselt. Poeg Leevi mälestustes oli isa piisavalt karm ja range, kuid õiglane. Isa rangust leevendas ema äärmiselt leebe ja hellitav suhtumine lastesse.

1921. aastal algas Sõrves – Hängide kodukandis – usuline liikumine. 1924. aastal rajati Torgu metodisti kogudus, mida esimesed kaks aastat juhtis Karl Kuum. Tema alustas Torgusse kirikuhoone ehitamist. Peeter Hängi sõnul oli just Karl Kuum see, kes oli talle 1929. aastal teenäitajaks Kristuse juurde. Peetrist sai aktiivne kaastööline Torgu koguduses ning 1932. aastal määrati ta koguduse õpetajaks. Tõenäoliselt sai just see põhjuseks, miks ta samal aastal kooliõpetaja ametist vallandati. Vallandamise aluseks toodi „teenistusvahekordade korraldamise seadus".

Koguduse töö Torgus arenes jõudsalt. 1937. aastaks oli koguduses üle 200 liikme. Torgu koguduse töö tulemusel kasvas 25 km kaugusel Imaras usklike grupp nii suureks, et seal otsustati rajada eraldi kogudus. 1939. aastal õnnistati sisse Imara palvemaja. Koos abikaasaga tegi Peeter head usulist kasvatustööd laste hulgas. Torgu pühapäevakooli laste arv kõikus 50–80 õpilase vahel. Omakandi rahva hulgas oli Peeter Hängil hea reputatsioon. Teda kutsuti liialdamata pühaks meheks.

Torgu koguduses usule tulnud, hilisema Pärnu metodisti koguduse pastori Laas Helde sõjaeelsete aastate mälestustest (üles kirjutanud I. Välja):

Liikmeid võis olla umbes 150–200 ringis. Koguduse juurdekasvu peeti üheks suuremaks metodisti koguduste hulgas Eestis.

Jumalateenistused Torgu kogudustes olid pühapäeviti, kaks korda kuus pühapäeva õhtul olid noortejumalateenistused, nädala sees üks piiblitund ja vahetult enne kuu esimest pühapäeva (kui pidi toimuma armulaud) oli kogudusetund. Seal räägiti koguduse probleemidest, arutati läbi koguduse klasside juhatajate töö. Igas külas oli klass. Klassijuhatajal pidi olema ülevaade oma klassi liikmete elust. Kõik tundsid üksteist nagu külas ikka. Klassijuhatajad omakorda kutsusid oma klassi liikmed kord kuus kokku omavahelisele vestlusele. Kogudusel oli oma vaimuliku kirjanduse raamatukogu, mida kasutati üsna palju. Kogudustes oli suur segakoor ja mandoliinikoor, neist mõlemast võtsin osa. Koorid tegid väljasõite Abruka saarele, Imara külla, kus oli meie koguduse osakond.

Esimene pastor minu lapsepõlves oli Karl Kuum, pärast teda Peeter Häng, kooliõpetaja meie oma külast. Tema leeritas ka mind ja võttis kogudusse. Leeris oli koos minuga umbes 15 noort. Mõnel aastal oli leeriskäijaid vähem, mõnel rohkem. Mäletan, et ühel aastal oli isegi 50 inimest leeris.

Seejärel saabusid aga murrangulised aastad. 1941. aastal Peeter Häng ja tema pere küüditati. Lydia koos lastega vabastati mõne kuu pärast. Peetrile aga määrati nõukogudevastase tegevuse eest kõrgeim karistusmäär – mahalaskmine koos kogu vara konfiskeerimisega, kuid erinõupidamisel mõisteti ta viieks aastaks tööparanduslaagrisse ning seejärel veel viieks aastaks sundasumisele Siberisse. Peeter Hängi äravaevatud ihu ei pidanud karmidele elutingimustele vastu ja ta suri 21. septembril 1942.

Teise maailmasõja ajal sai Sõrve poolsaar tugevasti kannatada. Enamik sealsetest küladest laastati. Imara küla jäi tühjaks, palvela põletati maha, Torgu metodisti kirik sai pommitabamuse. Suur osa sõrulasi evakueeriti Saksamaale, nende hulgas ka Lydia koos seitsme lapsega. Aasta hiljem saabusid nad kodumaale tagasi.

Kuigi Hängide pere lugu lõpeb siinkohal pealtnäha kurval toonil, on selles loos ometigi palju sellist, mis on meile julgustuseks ja eeskujuks.

See on lugu valikutest – „Ta eelistas pigem näha vaeva koos Jumala rahvaga kui üürikest aega nautida pattu." (Hb 11:25)

See on lugu ustavusest – „Õndsad olete teie, kui teid minu pärast laimatakse ja taga kiusatakse." (Mt 5:11)

See on lugu püsivusest – „Aga kes peab vastu lõpuni, see pääseb." (Mk 13:13)

See on lugu võidust – „Kui me jääme püsima vaevas, siis valitseme koos kuningatena." (2Tm 2:12), „Sest minu arvates ei väärri nüüdse ajastu kannatused mainimist tulevase kirkuse kõrval, mida meile ilmutatakse." (Rm 8:18).

Peetri lapselaps Toomas Häng on Reeküla metodisti koguduse liige ning aktiivne kaastööline.

Artikli koostamisel on kasutatud materjale Toomas Pajusoo raamatust „Eesti ristikangelasi" (2006).

EMK õnnitleb

19. september 1955, Tõnu Kuusemaa (65)
14. november 1965, Jana Laaneser (55)

Koguduste aastapäevad

11. november 1920, Rakvere kogudus (100)

In Memoriam

10. september Kärt Jänes-Kapp, 5. surma-aastapäev

Sündmused

9.–10. oktoober EMK vaimulike osadus- ja õppepäevad

10. oktoober EMK töötegijate visioonipäev
13.–14. november GLS juhtimiskonverents

Koduteel tänab

Eesti Vabariiki ja Siseministeeriumi riigieelarvelise toetuse eest ajakirja Koduteel kirjastamiseks.

TEEMANTPULM – 60 aastat abielu!

Märtsis, koroonakriisi ajal tähistasid Tallinna metodisti koguduse liikmed Maie ja Uno Kompus oma teemantpulma. Kriisi tõttu pidu korraldada ei saanud ning pildistaminegi toimus õues koduukse ees. Hoolimata sellest, et pulma-aastapäeva väärikalt tähistada ei saanud, on Maie ja Uno tänulikud oma kodu, järeltulijate ja Jumala õnnistuste eest nende elus.

Maie ja Uno: „Täname Jumalat 60 abieluaasta eest. Palju päevi veel meil on antud, teab Isa taevas. Olen tänulik kõige eest meie kallile Jeesusele! Tema imeline käsi on varjanud, hoidnud meid, meie peresid. Jeesus on meile väga kallis! Kõik au Jeesusele, Isale, Pühale Vaimule!“

Foto: erakogu

EMK NOORTETOIMKOND ESITAB VÄLJAKUTSE „OKTOOBER KILEKOTIVABAKS!“

Oled sa metonoor või tegus ettevõtja, koduperenaine, aktiivne harrastussportlane või loodusesõber – TULE JA OSALE!
SÄÄSTAME LOODUST ja oleme leidlikud, proovides elada ühe kuu kilekotita.
Kajastame oma leidlikkust ja jagame edusamme loodud *Facebook*i-grupis „OKTOOBER KILEKOTIVABAKS“.
Antud väljakutse tulemused kajastatakse Koduteele detsembrikuu numbris.

GRETE LEPA NIPINURK:

Plastkottide-vaba kuu:

- vaata kodu üle ja korja kokku plastkotid, mis sul on, et need kasutusse võtta. Pane endale kotid käe/seljakotti, autosse, et ka ootamatu osturetke korral oleksid varustatud.
- Kui sul veel pole, osta endale korralik kandekott, mida iga kord poes käies kasutada. Mitmeid puu- ja juurvilju saad osta kilekotita – nt banaanid, õunad, apelsinid, kurk, tomat, kapsas jne.
- Kui soovid siiski vilju kotti panna, osta riidest võrkkotid.
- Kui oled tubli käsitööline, õmble need vanadest riidejääkidest.
- Kui kõik kotid on ikkagi koju jäänud, osta paberkott, aga kasuta seda kindlasti korduvalt!

Fotod: Üllas Tankler

30. augustil tähistas Eesti Metodisti Kirik 100 aasta möödumist oma esimese ajakirja ilmumisest ja 30 aasta juubelit ajakirja taasilmumisest. Juubelisündmusel meenutati möödunud aegu, söödi torti, loositi kõigi ajakirja aastatellimuse teinud isikute vahel välja auhindu ning arutleti kristliku ajakirjanduse oleviku ja tuleviku üle. Paneeldiskussioonis osalesid Robert Tšerenkov EMK esindajana, Helle Aan Raadio7-st, noorteajakirja Pluss tegevtoimetaja Katarina Kaleininkas, Liina Raudvassar Eesti Kiriku toimetusest, Päevasõna toimetaja Tarmo Lilleoja ning Marjana Luist ajakirja Koduteel esindajana. Paneeli juhtis ajakirjanik Lauri Tankler. Raadiosaade EMK ajakirjanduse loost on järelkuulatav lingil: https://raadio7.ee/podcast/filter-2020-09-07/

TELLIMINE

PÄEVASÕNA
Aastatellimus (6 numbrit): 12 eurot.
Tellimine aadressil paevasona@metodistikirik.ee või Omniva vahendusel.

KODUTEEL
Aastatellimus (4 numbrit): 20 eurot.
Tellimine aadressil koduteel@metodistikirik.ee või telefonil 5012483.

ISSN 1406-2291